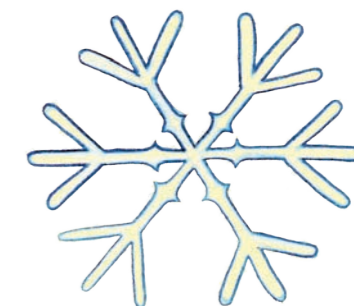

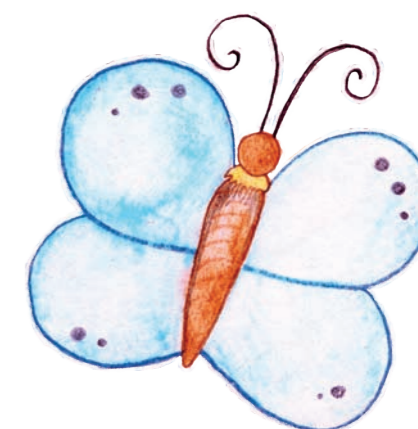
Velké pušování
škřítky a housinky

Napsala
Káťa Vrbířková
Ilustrovala
Lída Pokorná

Velké putování skřítky Ostružinky
Vydalo ZO ČSOP 11/11 Zvoneček, Vrané nad Vltavou v roce 2012
Grafická úprava Petr Vystrčil, Color-tisk Praha, Pod Urnovým hájem 42, Praha-Zbraslav
Tisk zajišťuje Color-tisk Praha, Pod Urnovým hájem 42, Praha-Zbraslav
ISBN 978-80-905305-0-8
Náklad 2000 ks

Podkování

Stejně jako u minulé knihy „Co vypráví starý dub“ patří na prvním místě můj dík Honzovi, mému manželovi, který je mi vytrvalou oporou při mých aktivitách a trpělivě mi pomáhal a radil v odborných otázkách.

Hned potom jsou na řadě naše dvě malé radosti, Kačka a Kubík, na kterých jsme si mohla všechno vyzkoušet.

A opět obě babičky a oba dědekové, kteří opětovali svou vnučata ve chvílích, kdy se práce vršila nad hlavu, a samozřejmě i kdykoliv jindy.

Díky patří Lídě, skvělé ilustrátorce, díky níž je každá pohádka doplněna poutavým obrázkem, a Honzovi Smolíkovi, který nakreslil obrovskou spoustu krásných obrázků pro pracovní listy a další aktivity.

Moc děkuji ještě učitelkám 1. a 2. třídy ve Vraném nad Vltavou (Petře Holubové, Markétě Pězlové, Vlastě Smetanové a Marii Vurmové), které byly ochotné všechny mé nápady otestovat, a následně konzultovat, pozměňovat a doplňovat.

A nakonec ještě Petru Janečkovi za neuvěřitelnou vytrvalost při pokračování nesčetných pečáček, které se rojily před konečným vytištěním knihy.

Vydání této publikace bylo spolufinancováno Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Pár slov úvodem ...

Milé paní učitelky, páni učitelé, paní vychovatelky i páni vychovatelé, maminky a tatínkové, babičky a dědečkové, zkrátka Vy všichni, kteří svými pracovními nebo volnými chvílemi budete s láskou dětem,

dostává se Vám do rukou volně pokračování mé první knihy – Co vypráví starý dub (CEV Zvonek, 2008). Pepíka s Maruškou tentokrát vystoupil lesní skřítek Ostružinka, kterého jsem si pro děti a jejich maminky vymyslela v druhém roce života našeho mateřského centra. Jednotlivé pohádky jsou opět doprovázeny krásnými ilustracemi Lídy Pokorné a doplnily nám tyto pro výtvarné a pracovní aktivity.

Budete-li dětem pohádky vyprávět nebo číst Vy, doporučila bych vyrobit si loutku skřítky Ostružinky (například papírovou) nebo maska na ruku (nezvládnete-li si ho, tak jako já, ušít sami, určitě uspějete u těch které maminky i babičky), papírové loutky zvířátek, které v pohádce vystupují a pohádku s nimi zahrát.

Pro každý měsíc školního roku jsou připravené i pohádky, které se zaměřují na děti v přírodě a na lidové zvyky a obyčeje.

Nám tyto pro výtvarné aktivity jsou uvedeny seznamem pomůcek, které je třeba si připravit před započetím práce s dětmi. Po seznamu pomůcek následuje popis práce. Snažila jsem se o co nejsrozumitelnější popsaní jednotlivých postupů, věřím, že podle nich vytvoříte Vaše děti krásné výrobky.

Asto jsou výtvarné aktivity doprovázeny fotografiemi z našeho mateřského centra nebo školní třídy pro představu, jak práce probíhala, nebo jaký byl výsledek. Neberte je však jako povinný návod, jak musí vypadat právě Vaše práce.

Novinkou, která nejvíce odlišuje tuto knihu od té první, najdete na vnitřní obálce knihy. Jedná se o DVD, které je primárně určeno pro učitele v prvních a druhých třídách základních škol.

Obsahuje nabídku nejrozmanitějších činností vhodných do vyučování prvouky, kterou propojuje zejména s přírodovědným tématem environmentální výchova, a také další doplňkové aktivity (křížovky, doplňovačky, matematické i písmenkové, osmisměrky, klikatice,...), pracovní listy a aplikace pro SMART tabule. Výtvarné náměty z knihy jsou zde rozšířeny o aktivity pro hudební a tělesnou výchovu.

O způsobu práce s tímto DVD se více dočtete v následující kapitole.

Přejí si, aby Vám i Vašim dětem přinesly příběhy o Ostružinkovi spoustu krásných chvílí společného těnění, učení, hraní, tvoření.

Katka Vrtišková

Jak na DVD?

Úvodem je potěšující, že veškeré materiály, které na tomto disku najdete, prošly celoročním ověřením ve dvou prvních a ve dvou druhých třídách a na základě připomínek zkušených učitelů byly upravovány a doplňovány. Tímto bych proto znovu ráda podkovala Petru Holubové, Markétě Pězlové, Vlastě Smetanové a Marii Vurmové ze ZŠ Vrané nad Vltavou za jejich práci a cenné komentáře a všem dětem, které Ostružinka po celý rok jejich první nebo druhé třídy provázela, za jejich zvědavost a radost z učení.

Na DVD najdete Ostružinku dvakrát. Jednou je seřazen chronologicky, po jednotlivých měsících školního roku, kde u každého měsíce najdete všechny připravené aktivity. Podruhé tematicky – tedy všechny pohádky pohromadě, všechny pracovní listy pohromadě, atd.

DVD jsem vytvořila v jediném programu, který ovládám. Proto nevypadá úplně profesionálně a dobře vypadat bude v případě, že používáte internetový prohlížeč Mozilla Firefox.

Barevné obrázky k tisku

Barevné obrázky jsou určeny k tisku a laminování tak, aby vám vydržely jako pomůcka k navrhovaným aktivitám. Rozdělila jsem je do jednotlivých měsíců tak, jak je budete v průběhu roku potřebovat a doplnila i kartičkami s popisky, které by se Vám mohly hodit.

Pohádky a náměty do vyučování

Jednotlivé pohádky najdete i zde proto, abyste si je v případě, že je budete chtít číst spolu s dětmi, mohli vytisknout a není třeba si je kopírování knihou. Z tohoto důvodu jsem zároveň zvolila i větší písmo. Černobílé ilustrace si můžete dle potřeby vybrat.

Vzhledem k tomu, že pro každý měsíc jsou připravené i pohádky, je jen na učitelích, kolik času jednotlivým námětům bude s dětmi v nově. Není mým cílem svazovat kreativní učitele a zvědavé děti přesnými úkoly, které by jim říkaly, jak dlouho má která aktivita probíhat. Nejedná se tedy o přesný postup práce, ale o nabídku, kterou všem by mohla být v nově pozornost. Jsem přesvědčena, že sami najdete na mnoho dalších myšlenek, díky kterým si práci užijete.

Myslím, že je jasné, že ať kolik mluvím o námětech do prvouky, nejedná se o přehled učiva, které by děti měly „zvládnout“. Měla jsem to štěstí, že v době, kdy jsem Ostružinku připravovala k vydání, spatřily světlo světa i dlouho očekávané doporučené výstupy pro průřezové téma environmentální výchovy. Výstupy, k jejichž naplnění jednotlivá témata v průběhu roku napomáhají, najdete v další kapitole.

Zejména od druhého pololetí jsou náměty kinností obohaceny také o aktivity umožňující rozvojená ských dovedností, které využívají metod kritického myšlení. Jak s těmito metodami pracovat se dozvíte vždy v námětech k jednotlivým pohádkám. Velké množství hotových učebních jednotek, které by se Vám mohly hodit nejen k Ostružinkovi, ale obecně pro Vaši práci, a které s těmito metodami pracují, najdete na www.ptac.cz.

Pracovní listy

Všechny pracovní listy jsou určeny ke kopírování. Navíc jsou pracovní listy pro prváky, kteří se učí genetickou metodou, až do lednových pohádek označené číslem jedna. Číslo je pak v třetině jednoho společně.

Další pracovní listy, které by se vám mohly hodit, ale které jsou již trochu náročnější, najdete na <http://evvo-tri-schody.ic.cz/> (jedná se o pracovní listy, které jsme s kolegy vytvářeli v rámci projektu MŠMT „Podpora EVVO ve školách“ v roce 2009).

Mezi dopl kovými aktivitami najdete nejprve známější osmisměrky, křížovky, doplňovačky, klikatice,... a také texty písní, básní, povíček... Využijete je k opakování, k motivaci pro další práci, k propojení s dalšími předmety.

Dále uvádím „návod“, jak se nám osvědčilo s aktivitami pracovat. Ovšem jsme si, že při prvním zkoušení jakékoliv aktivity to šlo „ztuha“, ale při jejich opakovaném využití u dalších témat jsme již problémy nezaznamenávali.

Osmisměrka (spíše by se hodilo pojmenování jedno nebo dvojsměrka)

Pokud děti práci s tímto typem aktivity neznají, doporučuji začít společnou prací na tabuli. Osmisměrku si připravíme na tabuli a způsob práce si ukážeme. Děti mohou buď nahodile vyhledávat zadaná slova, nebo je vedeme k systematickému vyhledávání – nejdříve si pojmenujeme všechny obrázky nebo přeteme všechna slova, která máme vyškrtat. Poté procházíme nejdříve řádky jedním směrem, druhým směrem, sloupce jedním a druhým směrem a nakonec přepadneme úhlopříčky tam a zpět. Nalezená slova v seznamu odškrtneme. Zbývající písmena zakroužkujeme a pomocí řádků přepíšeme (nebo sestavíme z písmen skládací abecedy), rozdělíme na jednotlivá slova a přeteme si tajenku.

Jakmile si děti na práci s osmisměrkami zvyknou, můžeme práci zadávat do malých skupin, dvojic i pro jednotlivce.

Pro společný nácvik můžeme využít i interaktivní tabuli.

Klikatice

U tohoto typu aktivity je potřeba mít ve správném pořadí seřazená slova nebo obrázky, která budeme vyškrtávat. Pohyb při vyhledávání je možný pouze na políčko, které sousedí celou stranou, nesmíme „jít přes rohy“. Stejně tak děti nesmí postupovat přes dvojité řádky. Zbývající písmena opět zakroužkujeme a přeteme tajenku.

Opět nejdříve nacvičíme způsob práce společně, teprve poté můžeme dospět k samostatné práci. Klikatice jsou připravené i na interaktivní tabuli.

Křížovka (doplňovačka)

Jednoduchá aktivita, při které děti jen zapisují slova do řádků a ve vyznačeném sloupečku přeteme tajenku. Pokud je křížovka dlouhá, můžeme ji rozdělit tak, že každé dítě (nebo dvojice) dostane příslušnou část a společně pak dáme doplňovaná slova dohromady. Stejně můžeme postupovat i u úslelných a matematických doplňovek.

Úslelné doplňovačky

Děti zapisují jména rostlin nebo živočichů do připravených tabulek a získávají tak klíč – písmeno - číslo. Vybraná písmena pak vytvoří tajenku. Měli jsme i záhadu, který velmi rychle přišel na to, že přeci není potřeba doplnit všechna písmena, protože nám budou stačit jenom ta, která využijeme v tajence ☺.

Matematické pyramidy a doplňovačky

Děti si procvičí aktuální matematické operace a zároveň luští tajenku.

Pyramidy – rozmístíme kartičky s pyramidami například na chodbu (lepíme na zešlepicí gumou nebo papírovou lepenkou). Děti dostanou tabulky s výsledky, hledají a na chodbě pošťácejí, jaká písmenka tímto výsledkem odpovídají.

Doplňovačky – rozmístíme na chodbu kartičky s klíčem (jakému výsledku se rovná jaké písmeno). Děti dostanou tabulky s příklady, pošťácejí je a chodí si pro správná písmena na chodbu.

Kris-kros

Opět je dobré udělat si první kris-kros společně. Děti pojmenovávají obrázky a zapisují je do okýnek. Pokud nevědí, mohou jim být nápovědou již doplněná písmena, protože slova se budou křížit. Podle úslelné u vybraných písmen děti nakonec sestaví tajenku.

SMART

Máte-li k dispozici interaktivní tabuli, můžete využít množství aktivit k jednotlivým pohádkám. V tiskovina je připravena tak, že po dokončení práce tabule děti sama zkontroluje, zda pracovaly správně.

Ostatní

Tím mám na mysli například texty písní, které se k tématu hodí, povíčky a legendy apod. Ty jsou připravené ke kopírování.

Všechny pracovní listy a další aktivity jsou na DVD k dispozici ve Wordu i ve formátu PDF. To proto, že budu ráda, když si připravený list podle potřeby upravíte, pokud Vám nebude z jakéhokoliv důvodu vyhovovat. Nic nepoděkuje, nic ubere, využijete jen část, ... Je to jen na Vás ☺.

Ať se Vám s Ostružinkou pracuje co nejlépe.

Katka Vrtišková

Primárn je kniha o Ostružinkovi zam ena na pr ezové téma environmentální výchovy. Proto se jeho výstup m v nuji podrobn . Samoz ejm , že se p i práci na jednotlivých tématech objeví i další pr ezová témata (osobnostní a sociální výchova, výchova demokratického ob ana, tená ství). Jejich výstup m se zde podrobn nev nuji. Pro zájemce o celkové zn ní všech doporu ených o ekávaných výstup vydaných Výzkumným ústavem pedagogickým uvádím odkaz na stránky, kde jej m žete nalézt: http://ptac.cz/data/DOV_PT_ZV.pdf#view=Fit

Protože je Ostružinka ur en pro první a druhou třídu, zasahují doporu ené o ekávané výstupy pr ezového tématu environmentální výchovy logicky zejména do oblastí senzitivity, zákonitostí a výzkumných dovedností a znalostí. V nám tech k innostem jsou zahrnuty tém všechny o ekávané výstupy ve zmín ných oblastech.

Senzitivita

Žák

- 1_1 Libovolnou formou vyjád í, ím je pro n j p íroda.
- 1_2 Vyjád í své pocity p i fyzickém kontaktu s p írodou.
- 1_3 R znými zp soby (slovy, výtvarn i jinak) reflektuje sv j prožitky smyslového (zrakového, sluchového, hmatového, ichového i chu ového) kontaktu s p írodou.
- 1_4 Popíše pozorované zm ny v p írod v ase (den, noc, ro ní období).
- 1_5 Vypráví (napíše) p íb h vybraného organismu a porovná jej s životem lov ka; vyjád í své stanovisko k smrti i omezení životních pot eb organismu p sobením lov ka.
- 1_6 P izp sobí své chování k živým organism m na základ vyhodnocení jejich základních pot eb.
- 1_7 Pod dohledem dosp lé osoby se pravideln a dlouhodob stará o kv tinu nebo vhodn vybraná zví ata.
- 1_8 Vyhledá a zvolenou formou interpretuje p íb hy a legendy o p írod a krajin svého regionu.

Zákonitosti

Žák

- 2_1 Uvede jednoduché p íklady potravních vazeb mezi organismy. U vybraných organism ur í (na základ informací o jejich život) jejich roli v potravním et zci.
- 2_2 Uvede jednoduché p íklady závislosti organismu na prost edí.
- 2_3 Rozliší r zné druhy sociálních vztah mezi n kolika jedinci u vybraného druhu (nap . rodi ovská pé e nebo konkurence – nap . souboj jelen o lan).
- 2_4 Rozliší základní biotopy typy využití krajiny (zahrada, pole, louka, les, rybník, hory, jeskyn , lidská sídla) a p i adí k nim organismy, které se v nich vyskytují.
- 2_5 Popíše vybrané procesy výroby (pe ní chleba, výroba oble ení, stolu, skla, plast). Ve svém okolí vyhledá p írodní zdroje, ze kterých se tyto produkty vyráb jí.
- 2_6 Na konkrétních p íkladech vysv tlí princip kolob hu základních látek (nap . uhlíku a vody) v životním prost edí.
- 2_7 Nalezne vztah mezi stavem ekosystému a lidskou inností na p íkladu konkrétních míst ve svém okolí (nap . louka – kosení, pole – orba a p stební innost).
- 2_8 Na p íkladech r zných organism vysv tlí princip prom n v závislosti na prost edí a ase (stárnutí, r st, metamorfóza, rozklad).

Výzkumné dovednosti a znalosti

Žák

- 3_1 Formuluje jednoduché otázky a na základ vlastního pozorování a zkoumání na n získává odpov di.
- 3_2 Osvojuje si základní badatelské dovednosti (pozorování, experimentování, zásady správného zaznamenávání – zápisy, tabulky, grafy, obrazová dokumentace).

- 3_3 Pozoruje a zkoumá p írodní d je pomocí jednoduchých pom cek a nástroj (pracuje s lupou, dalekohledem, teplom rem apod.).
- 3_4 Vyhledává informace ke zkoumaným otázkám v odborné literatu e a dalších zdrojích (atlasy, encyklopedie, klí e, internet).
- 3_5 Porovnává záznam nebo zkušenost z vlastního pozorování p írody s informacemi uvedenými v p írodov dné literatu e (klí e, atlasy, encyklopedie, internet).

pohádka	téma do výuky	výstupy pr ezového tématu environmentální výchova
---------	---------------	---

Zá í		
Nemocný Zoubek	lesní plody	1_2
Neš astný Proužek	listnaté stromy	1_3; 1_4; 3_2
Svátek zví at	potravní et zce, svátek zví at	1_6; 2_1
íjen		
Ztracená labu	ptáci stálí a st hovaví	1_5; 1_6; 2_2
Líný ježek	zimní spánek, p ezimování	1_4; 1_5; 2_2
Vykotlaný strom	pta í budky	1_2; 1_3; 1_6; 2_2; 3_1
Listopad		
Ztrouchniv lý pa ez	houby, sv. Martin	1_2; 3_1; 3_2; 3_3; 3_4
No ní obloha	hv zdy a souhv zdí	3_1; 3_2; 3_3; 3_4; 3_5
Setkání s Rašelinkou	mechy a lišejníky	3_1; 3_2; 3_3
Prosinec		
Lé ivá bylinka	lé ivé byliny, lidské smysly	1_3
Ztracená ove ka	hospodá ská zví ata	1_6; 2_3; 3_4; 3_5
Strome ek pro zví átka	Vánoce, jehli naté stromy	1_2; 1_3; 1_6; 2_2
Leden		
Rozlou ení s Rašelinkou	po así, oblékání	1_4; 3_4
Plšík lískový	rok, ro ní období, m síce; zimní spánek, p íkrmování živo ich	1_4; 1_5
Masopust pro zví átka	masopust	tená ství – skládankové u ení

Únor		
Velká vichice	pobytová znamení	3_1 – 3_5
Tajemná skála v mlze	tísňová volání, úraz, první pomoc	OSV
Zlomené špaříkídlo	úraz, nemoc; návrat tažných pták	1_4; 1_5; 2_1; 2_2; 3_4
Březen		
Morana	Vynášení Morany; obojživelníci	1_6; 2_2; 2_3; 3_2; 3_4
Velikonoce	Velikonoce	tená ství – skládankové učení
Rada moudré sovy	jarní květiny; mláďata	1_4; 2_3; 3_4; 3_5
Duben		
Motýlí dárek pro vřlu	vývoj motýla	3_1 – 3_5
Rumnice pospolná	invazní rostliny; má vlast	2_2; VDO
Bezinka	zásady slušného chování; zdravá výživa	OSV
Květen		
Rozvodný potok	povodně; pavouci	1_4; 2_1; 3_1; 3_4
Vydra	vodní živočichové	2_1; 2_2; 2_3; 3_2; 3_4
Pampeliška	rozmnožování rostlin; včely	2_2; 2_3; 3_1 - 3_5
Červen		
Divadlo pro mláďátka	povolání	OSV
Mlok skvrnitý	ochrana přírody	1_2; 1_6; 3_4; 3_5
Velké pekvapení	vývoj lovků	OSV

PODZIM

Nemocný Zoubek

Ve starém dubovém lese, pod houštinou maliní a ostružiní, žil malý skřítek. A protože se v ostružiní narodil, dostal jméno Ostružinka. Však také právě ostružiny měl ze všeho nejraději. Byl to skřítek veselý, kamarádský, trochu baculatý, ale vždy ochotný pomoci. Po své mamince zdědil umění léčit. Zvířátka, stromy, kytičky, ... Dokázal vyléčit snad všechno na světě.

Jednoho dne na konci léta přibíhala za Ostružinkou nešťastná maminka veverka. Celá uplakaná usedla do ostružiní a spustila: „Ostružinko, musíš nám pomoci. Malý veverčák Zoubek nechce jíst. Už přes týden nesní ani oříšek. Že prý mu nechutná. A přitom se nám ztrácí před očima.“ Ostružinka se s maminkou veverkou hned vypravil do Veverčákovíc doupat ve starém dubu. V postýlce z mechu našel ležet malého Zoubka. Byl pohublý nedostatkem jídla a bledý v obličeji. Ostružinka jej pozorně prohlédl, poslechl si srdíčko a povzdechl: „Nevím, nevím, maminko veverko, jestli budu umět Zoubkovi pomoci. Tady jsem se svým uměním v koncích. Podívám se do učebnice a kde se znovu zastavím.“

Ostružinka si lámal se Zoubkovým nechutenstvím hlavu celou cestu zpátky do svého domku. Z poličky vzal starou skřítkovskou knihu s bylinkami na všechny nemoci. Dlouho v ní hledal, až nakonec našel, co potřeboval. Ale radost neměl. Podle lékařské knihy potřeboval pro Zoubka uvařit odvar z bylinky antoryjky. A Ostružinka takovou bylinku vůbec neznal. Nezbývalo, než se vypravit za starým moudrým skřítkem Rašelinkou, který však bydlel v bažinách daleko od dubového lesa.

Protože byl ale Ostružinka nejen kamarádský a ochotný pomoci všemu živému v lese, ale také statečný a nebojácný, rozhodl se vydat na dalekou cestu, aby malému Zoubkovi pomohl. Sbalil si do ranníku zásobu ostružin, zastavil se u Veverčáků, aby mamince veverce vysvětlil, co musí udělat, a vydal se na cestu.

Ostružink v dub

Pomůcky:

- ✓ velký bílý papír (plakát)
- ✓ hnědá tempera rozmíchaná v kelímcích
- ✓ houbičky na nádobí rozstříhané na plátky
- ✓ kolíčky
- ✓ prstové barvy
- ✓ štětce
- ✓ papíry A4
- ✓ umyvadlo, mýdlo, ručníky
- ✓ nožičky
- ✓ lepidlo

Postup:

Připravíme velký plakát, který připevníme na spojené lavice nebo na zem. Dítě namáče houbičku do hnědé tempery a otiskuje ji do obrysu kmene a větví.

Každý sám nebo ve dvojici navzájem natře prstovými barvami dlaň a otiskne na bílý papír.

Po zaschnutí si dítě svou rukou vystřihne a nalepí na větev stromu.

Do otisků můžeme psát poté například třídní pravidla, která si dítě s naší pomocí vytvoří.

Neš astný Proužek

Protože se Ostružinka vydal na cestu pro radu za sk ítkem Rašelinkou až pozd odpoledne, brzy se setm lo a on si hledal místo k p espání. Pod starým jírovcem našel hromádku spadaného listí a do n j se zachumlal jako do pe inky. Ráno ho probudilo kru ení v b íšku. Rane ek s ostružinami byl prázdný, všechny už je v era sn dl. Vysko il ze své postýlky, aby se porozhlédl po n em k snídání. V listí pod jírovcem našel n kolik malých kaštánk a hned se do nich s chutí pustil.

Jak tak chroupal kaštánky, zaslechl z houští za sebou tiché fun ní. Pozorn se do houští zahled l a za chvíli už v d l, kdo takové zvuky vydává. Mezi žloutnoucím listím zpozoroval dv malá o ka, za kterými se ukrývalo malé prasátko. Ostružinka vstal a vydal se sm rem k houští. Fun ní zesílilo a p idalo se zachrochtání. Ostružinka pozdravil: „Ahoj, já jsem lesní sk ítek a jmenuji se Ostružinka.“ Houština se rozhrnula a p ed sk ítkem se objevilo malé, ješt trochu pruhované a moc neš astné prasátko. „Ahoj, chro chro, já jsem prasátko. Maminka mi dala jméno Proužek. Ostružinko, prosím, pomoz mi.“ „Copak t trápí, Proužku? Sluní ko svítí, listí ti šustí pod kopýtky, zima daleko. S ím si d láš starosti?“ ptá se Ostružinka. „Trápím se, protože jsem se ztratil mamince a nestihl se nau it,

jak se na zimu p ipravit. Vím jen, že v zim bude sních a nebude co jíst. Co mám d lat?“ Ostružinka Proužka pohládl po rypá ku a ut šoval ho: „Neboj se, Proužku, s tím ti rád pomohu, to není nic t žkého.“

Ostružinka vzal prasátko k jírovci, pod kterým spal, sebral ze zem malý kaštánek a ukázal ho Proužkovi. „Podívej, tohle je kaštan, ochutnej.“ Proužek kaštan ochutnal a spokojen zachrochtal: „Chro chro, m am, to je dobrota.“ Ostružinka vysv tlil prasátku, že te na podzim je pot eba, aby si zví átka ud lala zásobu plod na zimu na míst , které si budou pamatovat, a kam si pak budou chodit jako do špajzky. Proužek si vybral pro svou špajzku práv houštinu, ve které ho Ostružinka našel. Moc p kn sk ítkovi pod koval a vydal se sbírat kaštánky.

Ostružinka si do rane ku sbalil také pár kaštánk a vydal se na další cestu za Rašelinkou.

Podzimní lesní zavařenina

Pomůcky:

- ✓ přírodniny z lesa (výprava do lesa, kde si navíc prakticky upevníme a ověříme nabyté znalosti o plodech a stromech) – mechy, jehličky, klacíčky, šišky, šípky, jeřábiny, kaštiny, žaludy, kameny, listy,...
- ✓ třílitrové zavařovací sklenice (nám je ochotně poskytla školní jídelna) pro dvojice až trojice
- ✓ přírodní látka (juta, ...)
- ✓ šablona kruhu nebo talíře na obkreslení kruhu
- ✓ nůžky
- ✓ tužky
- ✓ noviny
- ✓ textilní barvy
- ✓ štetec
- ✓ gumičky

Postup:

Do třílitrové zavařovací sklenice umístíme na dno mech a necháme pracovat dle své fantazie. Do zavařeniny mohou přidat zvířátko z kaštanů, korálek z podzimních plodů, šišky, kameny, listy, pavoučí síť, ...

Víčko vyrobíme z látky – obkreslíme talíř, vystihneme. Textilní barvou nateme listy a obtiskneme na látku.

Přiložíme na sklenici, přetáhneme gumičkou a podzimní zavařenina je na světě.

Navlékání podzimních plodů, zvířátek z kaštanů

Pomůcky:

- ✓ podzimní plody (jeřábiny, šípky, chmel, pámele, kaštiny, ...) – nejlépe nasbírané na společné výpravě do podzimní přírody
- ✓ jehly, nit
- ✓ párátko (špičatá)

Postup:

Jednotlivé plody navlékáme na nit, můžeme vytvořit buď náhrdelníky, nebo závěsy.

Z kaštanů vyrábíme spojováním párátky zvířátka.

Svátek zvířat

Ostružinka došel na palouček, kde byla pod vysokým stromem připravena spousta dobrot pro zvířátka – kaštiny, žaludy, šípky. Posadil se, aby si odpočinul a přemýšlel, co se to děje, protože je tu plno zvířecích dobrot.

Vtom se na paseku pomaloučku připlazil hlemýžď. Po chvíli z druhé strany paloučku přišel ježek. Za další chvíli se objevila liška a zamířila k ježkovi. Jaké však bylo Ostružinkovo překvapení, když viděl, že ježek nesežral hlemýžď, liška se nevrhla na ježka a všichni spolu přátelsky klábosili.

Představil se zvířátkům a hned se ptal, co se to děje. Proč spolu kamarádí, když normálně by jeden utíkal před druhým? Zvířátka mu vysvětlila, že tím děnem je svátek – svátek všech zvířátek – jediný den v roce, kdy spolu všichni kamarádi a společně oslavují. Než stihli Ostružinkovi vše vysvětlit, zaplnil se palouček dalšími zvířátky.

Všichni však tiše seděli, do připravené hostiny se nikdo nepustil. Ostružinka se ještě jednou osmělil a zeptal se zvířátek, proč tedy neslaví? Proč se neveselí, netancují, nepívají. Tentokrát mu vysvětlení poskytla moudrá sova. Chybí sojka, která má zpívat písničku, při které by si všichni zatancovali, a nikdo neví, kde je její konec.

Ostružinka se zamyslel a hned nabídl pomoc – on zvířátkům písničku zazpívá! A také se hned do zprávy pustil. Zazpíval písničku právě o svátku zvířátek a všichni byli moc veselí a moc Ostružinkovi děkovali. Na oplátku ho pozvali na hostinu a ještě mu do ranního zabalili výslužku. Po dlouhém veselí Ostružinka usnul jako špalek.

Brzy ráno však už byl na nohou, aby pokračoval v cestě za skřítkem Rašelinkou zjistit, co je to zaarovnou bylinku, která má uzdravit malého veverčáka Zoubka.

Ferda mravenec – maska (tykadla, šátek, tri ko)

Pomůcky:

- ✓ černá triko
- ✓ šablona Ferdy mravence
- ✓ tužky
- ✓ nůžky
- ✓ samolepící tapeta
- ✓ Savo perex
- ✓ rozprašovač
- ✓ papírové utěrky
- ✓ noviny
- ✓ červená praporevina
- ✓ korkové zátky
- ✓ černá barva na textil
- ✓ štětce
- ✓ černé elenky
- ✓ chlupaté drátky
- ✓ vatové kuličky
- ✓ tempery

Postup:

1. triko
Šablonu Ferdy mravence obkreslíme na rub samolepící tapety a vystihneme. Hotového Ferdu mravence sloupneme a nalepíme na triko. Do trika vložíme noviny. Podle návodu na obal Savem perex v rozprašovači přestříkneme obrázek Ferdy a necháme chvíli proschnout. Podle potřeby opakujeme.
2. šátek
Z červené látky nastříháme dvě trojúhelníkové šátky. Do těchto si nanášíme štětcem černou textilní barvu na korkovou zátku a otiskujeme kolečka na šátek, který podložíme novinami.
3. tykadla
Vybranou barvou tempery nateme vatové kuličky a napíchneme je na chlupaté drátky. Drátky připevníme obtočením na elenku.

Ztracená labu

Ostružinka putoval hlubokým údolím, kterým se vinul zvláštní had. Byl z materiálu, který sk ítek v bec neznal. M l šedou barvu, trochu p ipomínal eku, ale byl tvrdý, docela teplý a divn páchl. My bychom mu um li pov d t, že to byla silnice, vyrobená lidmi z asfaltu. A teplá byla od sluní ka, které ji celý den proh ívalo. Ostružinka šel chvíli po ní, ale brzy ho za aly bolet noži ky, byl zvyklý na m kké lesní p šiny.

Už už cht l sejít do kapradí, které rostlo kolem silnice, když zaslechl tiché na íkání. Vydal se po zvuku a za chvíli už stál tvá í v tvá neš astnému labutímu mlád ti. Smutn sed lo na silnici a na íkalo a na íkalo. Sk ítek neváhal a hned se ptal, co se stalo a jak m že pomoci. Labu átko p estalo na íkat a pov d lo Ostružinkovi o svém trápení. Let lo spolu s ostatními, ale bylo už unavené a tak se rozhodlo odpo inout si na ece, kterou vid lo pod sebou. Když však dosedlo na dno údolí, zjistilo, že si í ku spletlo se silnicí. P i tom tvrdém p istání si pochroumalo nohy a te neví, jak se dostat za ostatními.

Ostružinkovi bylo labu átko líto a rychle p emýšlel, jak by mu mohl pomoci. Nejd íve labu átko

uklidnil a slíbil, že mu pom že. Hned potom se vydal do blízkého okolí, aby z lé ivých bylinek, které znal, p ipravil hojivý obklad na zran né nohy. Labu átko si nechalo obklad p iložit a p i tom vypráv lo sk ítkovi o své velké labutí rodin . Jakmile se labu átko cítilo dostate n silné, ukázal mu Ostružinka cestu a pak už jen zamával na rozlou enou. Labu átko roztáhlo k ídla, n kolikrát zakroužilo nad údolím a odlet lo za svou rodinou.

A Ostružinka m l radost, že um l tak rychle a dob e pomoci.

Labu

Pomůcky:

- ✓ šablona labut
- ✓ tvrdky
- ✓ tužky
- ✓ nůžky
- ✓ bílé papíry
- ✓ lepidla
- ✓ červená tempera

Postup:

Na tvrdku si děti obkreslí tvar labut a vystihnou. Z bílého papíru vytrhávají nebo vystihávají malé obdélníčky, které odzadu lepí na tělo labut, takže peří vypadá plasticky. Nakonec vybarvíme červeně zobák.

Rybník

Pomůcky:

- ✓ tvrdky
- ✓ modrá a bílá tempera
- ✓ houbičky na nádobí
- ✓ kolíčky na prádlo
- ✓ misky

Postup:

Houbičku uchytíme do kolíčku, za který ji budeme při práci držet. Nabíráme barvy a otiskováním nanášíme „vodu“ na tvrdku. Po zaschnutí nalepíme hotovou labu.

Líný ježek

Když Ostružinka zachránil ztracené labu átko, byl tak unavený, že se uložil k spánku pod nejbližším šípkovým ke em. Ráno ho však probudila velká zima. Rozhlédl se a všude kolem sebe uvid l zmrzlé st íbrné kapi ky jinovatky. Zima se blížila mílovými kroky. A sk ítek v d l, že musí za Rašelinkou dojít d ív, než napadne sníh, protože potom už by ho také nemusel najít. Na zimu se totiž sk ítkové z rašeliníš schovávají do rašeliník jako do pelíšk a v jejich teple celou zimu prospí. A tak vysko il a vydal se na další cestu tak rychle, jak jen mu jeho krátké nožky dovolily.

V poledne však byl hladový a unavený. Usedl na mez, z rane ku vyndal pár posledních ostružin, které nasbíral po cest , a s chutí se na sluní ku naob dval. Když dojedl, chystal se na další cestu. Najednou si však povšiml, že kousek dál, na kraji lesa pod starým dubem, leží malý ježek a chrápe tak, až se žaludy sypou. A podívejme, íká si Ostružinka, jak on si tady mr ous vychrupává, místo toho, aby si hledal jídlo a byl p ípraven na zimu. A protože je Ostružinka kamarádký sk ítek, dojde k ježkovi a opatrn ho vzbudí. „Ježku, ježe ku, vstávej!“ Ježek otev e jedno oko a otráven se ptá: „Kdo m to budí?“ „Ostružinka, lesní sk ítek, kamarád všech zv ítek. Vstávej, ježku, máš p ece spoustu práce, než p ijde zima.“ Ježek otev e i druhé oko a stejn otráven odpoví: „Pro bych se honil? Sluní ko svítí, je teplo, do zimy daleko, kam bych sp chal?“ Ostružinka už si pomalu neví rady. Vždy zima už je

za dve mi, však ho také dnes ráno vzbudil první mrazík a zastudila jinovatka. Musí ježka vzbudit st j co st j. Když ho nechá být, nenabere dost sil, usne a na ja e už se neprobudí. Rozhlédl se okolo sebe a ve stínu pod dubem, kam slune ní paprsky za celý den nedosáhly, uvid l orosenou travi ku. Opatrn z ní set el studenou rosu a pokropil s ní ježkovi obli ej. Tak rychlý úsp ch ani ne ekal. Ježek vysko il a prskal kolem sebe: „Co to d láš, pro m má íš, vždy nastydnou a pro m budíš?“ vztekal se ten malý lenoch. Ostružinka se ale nelekl a p kn pomalu povídá ježkovi: „Ježku, te nesmíš spát. Sluní ko sice ješt p es den h eje, ale v noci už je mráz a zima je tu co nevid t. Když si te neud láš zásoby a po ádn se nenajíš, zimu nep ežiješ. Usneš a na ja e už se neprobudíš.“ Tak domlouval Ostružinka línému ježkovi. Ten sk ítka poslouchal, potom sklopil o i, zastyd l se a povídá: „D kuji ti, Ostružinko, vím, že máš pravdu. Byl jsem líný, ale už nebudu.“ A odb hl, aby si za al shán t dostatek potravy, brouky, žížaly i slimáky, protože jako malý a hubený ježek by zimu nep ežil.

Ježek v jinovatce

Pomůcky:

- ✓ šablony ježka k obkreslení
- ✓ tvrtky
- ✓ bramborová razítka s vyřezanými tvary listů
- ✓ barevné tempery v mističkách (hnědá, červená, oranžová, žlutá)
- ✓ štětec
- ✓ nůžky
- ✓ zelené papíry
- ✓ lepidlo (Herkules)
- ✓ krupice, hrubá mouka

Postup:

Doty si na tvrtku obkreslí a vystihnou ježka. Štětcem natírají připravená bramborová razítka a otiskují je do ježka → ježek se zahrabává do listů. Zelené papíry poteme lepidlem a posypeme moukou nebo krupicí → jinovatka na trávu. Po zaschnutí sesypeme pebyste novou „jinovatku“ a nalepíme na ni hotového ježka.

Vykotlaný strom

Poté, co Ostružinka pomohl ježe kovi s p ípravami na zimu, dostal se na svém putování do velmi starého lesa. Bylo tam tajemno a ticho. Ostružinka našlapoval na mechové polštáře, které se pod jeho malými noži kami ani nepohnuly. V tom uslyšel tiché na íkání. Chvilku se rozhlížel, až si povšiml starého vykotlaného stromu s posledními zbytky barevného listí.

P íšel blíž a ptá se: „Pro na íkáš? Trápí t n co? Mohu ti n jak pomoci?“ Starý strom se smutn zadíval na malého sk ítka a povídá: „Jak bys mi ty, takový malý sk ítek, mohl pomoci s mým trápením? S tím mi nepom že už nikdo.“ „Jen se p esta trápit a pov z mi, co se ti stalo,“ nenechá se odbýt Ostružinka. A starý strom se tedy malému sk ítkovi sv í: „Vždy se na m sta í podívat. Jsem starý, od spodu celý vykotlaný, pod korunou d ravý. Jsem prost k ni emu. Starý a zbyte ný strom.“

Tak na íká starý strom a Ostružinka ho chce ut šit a pov d t mu, že tak to není, když v tom se kolem

stromu zat epetají modrá k idélka a na v tev starého stromu usedne sýkorka. A hned se za ne radovat: „Jé, to je krásný starý strom! A tak krásná dutina pod korunou! Tam se mi bude v zim dob e bydlet! To mám ale velké št stí! Takových krásných starých strom , ve kterých by mohli ptá kové bydlet, už se dneska moc nenajde!“

Hned obletí strom zprava, hned zase zleva a už št betá: „Strome, starý strome, p kn prosím, mohla bych si ve tvém kmeni ud lat p es zimu dome ek? P es den budu hledat potravu a v noci bych se do tebe schovala, abych byla v teple a bezpeč í. Prosím.“ Starý strom se nesta il divit. On že je k užítku? O n j že je takový zájem? Tak moc ho sýkorka pot šila, že neváhal ani chvíli ku a hned souhlasil, aby si v n m sýkorka ud lala sv j dome ek. Sýkorka pod kovala a už let la pro mech, trávu a listí, aby si sv j dome ek v dutin starého stromu p kn za díla.

A Ostružinka? Ten byl moc rád, že to tak dob e dopadlo. Že starý strom už má zase radost ze života a sýkorka úto íšt p ed zimou, sn hem a mrazem.

Ptačí budka pro sýkory ko adry

Na webové adrese Zelené domácnosti máme možnost zakoupit hotové budky, které pak mohou dít jen natít a vyvšit. Mžeme se domluvit i na dodávce budky rozložené na jednotlivá prkénka a s d tmi nejdíve budku stlouci a teprve pak natít a vyvšit. Máme-li možnost, vyvšíme budku na místo, odkud mžeme z pohodlí tepla tídý pozorovat, kdo se nám v ní zahnízdí (např. na stromě před okny tídý).

<http://www.zelenadomacnost.com/katalog/83-Ptaci-budky-hnizda-krmitka-krmeni-a-prislusenstvi-Budky/>

Jsme-li dostatečně šikovní, mžeme si budku vyrobit úplně sami.

Pomůcky:

- ✓ dřevná prkénka – vyschlá a nehoblovaná (tloušťka 20 – 25mm)
- ✓ pilka, metr
- ✓ hoblík nebo smirkový papír
- ✓ hnědý nebo zelený Balakryl
- ✓ silný štětec, obyčejná tužka
- ✓ vrtačka s kruhovým vrtákem
- ✓ kladivo a cca 40 hřebík (2 – 3x delší, než je tloušťka prken)
- ✓ kousek plechu nebo pevného plastu
- ✓ 2 panty nebo vruty, obrtlík

Postup:

Namíme si jednotlivé díly budky, dít se mohou stídat, dbáme na přesnost měření:

1. závěsná lišta – 46 x 9 cm
2. přední stěna – 29 x 12 cm
3. dno – 14 x 12 cm
4. zadní stěna – 29 x 12 cm
5. pravá boční stěna – 29 x 17 cm
6. stěcha – 23 x 17 cm
7. levá boční stěna – 29 x 17 cm

Nejlépe ve skupině poté sežeme jednotlivé díly – dva sežou, další drží prkénka, aby se nehýbala (je proto vhodné mít připravenou práci pro ostatní, kteří zrovna ne sežou, aby se zapojili všichni).

Poté, co se vystřídáme a na sežeme všechna prkénka, pustíme se do jejich zašití – jen z vnější strany (znesnadníme tím přístup předátorům a chráníme také budku před nepřízní počasí), uvnitř necháme dřevo nehoblované, aby se mláďata lépe šplhala po vnitřní straně.

Vyříznutí vletového otvoru (3,4 cm) provedeme raději sami, stejně tak jeho oplechování.

Z připravených prken stloukáme budku dohromady:

1. přibijeme zadní díl na závěsnou lištu
2. přitlučeme dno a boční stěny k zadní stěně tak, aby se dno schovalo mezi stěny, jinak by do budky zatékalo
3. přední stěnu připevníme k bočnicím pomocí pantů nebo vrutů (ty se dají snadno vyšroubovat), aby se budka dala otvírat, a zajistíme obrtlíkem
4. připevníme stěšku
5. budku natlučeme, necháme zaschnout
6. společně vybereme místo, kam ji připevníme (nejlépe tam, kde budou v bezpečí ptáci – tedy mimo dosah bočnic v tví, a my budeme moci třeba i z okna školy budku pozorovat)
7. nesmíme zapomenout, že budku bude potřeba každý rok na podzim čistit, v případě potřeby i opravit; v žádném případě nesmíme na budku připevnit bidýlko, ptákům tím nepomůžeme a jen umožníme snadný přístup předátorům!

Kouzelný starý strom

Pomůcky:

- ✓ tvrdky A3
- ✓ tempery, štětec
- ✓ kelímky, palety
- ✓ staré noviny, hadíky

Postup:

Práci motivujeme pohádkou a vyzveme dít k postavení starého kouzelného stromu. Mohou pracovat samostatně, ale i ve dvojicích nebo malých skupinách na stromě dle své fantazie, neklademe meze tvaru kmene, koruny, kořenů, okolí, pozadí, ...

Ztrouchniv lý pa ez

Byla hluboká noc. Ostružinka však nespal zachumlán do tepla ostružinového listí. Putoval tmavou nocí, protože věděl, že si musí pospíšet, aby dorazil za skřítkem Rašelinkou pro radu včas. Noční les byl tichý, jen občas se ozvala sova svým táhlým „Húú“.

Ostružinkovi se už zavírala víčka únavou, když si všiml, že zabloudil. „U tohoto stromu jsem už přece jednou byl,“ zamyslel se skřítek a přemýšlel, co dělat, aby se zase našel. Vzpomněl si na pohádku

o Jeníkovi a Maence a rozhodl se vylézt jako Jeník na strom, aby z té výšky více viděl. Chvilku mu to trvalo, protože byl přece jen malinký a strom docela vysoký. Rozhlížel se kolem sebe, když vtom zahlédl mezi stromy malé nazelenalé světélko. Opatrně slezl ze stromu dol a vydal se směrem, odkud viděl vycházet záře. Po chvíli to místo našel. Jaké však bylo jeho překvapení, když uviděl zelenými světélky svítit starý ztrouchniv lý pa ez! Ostružinka jen kroutil hlavou, nikdy dříve nic podobného neviděl.

Najednou zaslechl v kůvě slabé zašustění. Ohlédl se a uviděl veverka, jak si nese v tlapičkách lískový oříšek a pozoruje malého skřítku. „Veverko,“ začal opatrně Ostružinka, „ty víš, pro ten starý ztrouchniv lý pa ez svítí? Nikdy jsem nic podobného neviděl.“ „To víš, že vím, Ostružinko,“ odpověděla mu veverka. „Podívej se dol k paezu. Vidíš tam ty houby?“ „Vidím,“ odpověděl skřítek, „ty jsi přece dobře znám. To jsou václavky.“

Mám je moc rád. Dokonce i lidé je sbírají, tak jsou dobré. Ale proč se mnou ptáš?“ „To máš tak, Ostružinko,“ pokračovala veverka ve vysvětlování, „václavky jsou opravdu moc dobré, i já si z nich často dělám zásoby na zimu. Ale stromy dobré nejsou. Když na stromě začnou růst václavky, strom uschne, ztrouchniví a díky václavkám potom i v noci svítí.“ To bylo pro Ostružinku velké překvapení. Už, už chtěl veverka podívat, když vtom mu zakručelo v bříšku hladu. Veverka se dvakrát nerozmýšlela a hned se se skřítkem rozdělila o svůj lískový oříšek. Najedený Ostružinka potom veverka pokračoval ve své dlouhé cestě.

Obrázek z výtrus

Pomůcky:

- ✓ černé tvrdky
- ✓ houby

Lampióny

Pomůcky:

- ✓ balónek, provázek
- ✓ tapetové lepidlo
- ✓ vanička, barevné hedvábné papíry
- ✓ tempery, ačerné svíčky
- ✓ staré noviny, tavná pistole

Postup:

vyšchnutí balónek propíchneme a vyndáme. Nakonec vložíme svíčku (přilepíme např. tavnou pistolí), zapálíme, zavěsíme na tyčičku a můžeme vyrazit do podzimní tmy.

Martinské rohlíčky

Pomůcky:

- ✓ kynuté těsto na koláček
- ✓ trouba, plechy
- ✓ pečicí papír
- ✓ tvarohová, maková, ovesná náplň
- ✓ vejce na potření, máslovač, lžička
- ✓ mouka na posypání stolu, váleček

Postup:

Zaděláte kynuté těsto na koláček a připravíte si tvarohovou, makovou nebo ovesnou náplň, dle vaší vlastní chuti.

Pomocí tenké pracovní plochy, těsto rozválejte na cca 10 mm vysokou placku, rozkrájejte na pásy cca 12 cm široké a rozdělte na trojúhelníky. K delší straně nechte přidat kláskovou nádivku. Rohlíčky zavijte a dotvarujte. Na plechu nechte vykynout, pomažte vejcem a nechte péct.

No ní obloha

Po no ním bloud ní byl Ostružinka tak unavený, že prospal celý den. Ustlal si v mechu pod starým stromem, a jak si lehl, v tu chvíli spal. Když se probudil, byla tma a zima. Posadil se v postýlce z mechu a nemohl uvít vlastním oím. Mechová postýlka byla pokrytá tenkou vrstvou snhu! Jejda, pomyslí si Ostružinka, musím si pospíšíť. Svatý Martin p íjel na bílém koni, první sníh je tu a to znamená, že se sk ítek Rašelinka brzy uloží k zimnímu spánku a z n j už ho nic nevyruší. Nem l by šanci se dozv d t, co je to za lé ivou bylinku, kterou m že vylé it malého vever áka Zoubka. Celá ta dlouhá cesta by byla zbyte ná a on by Zoubkovi nemohl pomoci.

Nev d l, jak moc noci prospal a kolik ásu mu zbývá do rána a p emýšlel, jak to zjistit. V d l, že k Rašelinkovi by to nem lo být už daleko, ještě den, možná dva a už bude v kraji rašeliniš . Vysko il z postýlky a rozhlédl se kolem sebe. U kmene stromu, pod kterým spal, uvid l kámen. Udivilo ho, pro ho práv tento kámen zaujal. Kolem ležela spousta dalších, ale Ostružinku p itahoval práv tento jeden jako magnet. Popošel blíž, sklonil se ke kameni a zašeptal: „Ahoj. Já jsem sk ítek Ostružinka.“ „Ahoj

Ostružinko,“ odpov d l kámen, „cht l bych ti poradit, jak zjistíš, kolik noci už uplynulo a za jak dlouho se rozední.“ Ostružinka byl p ekvapený. „Prosím, kameni, pora mi, budu moc rád.“ „Podívej se na oblohu, Ostružinko,“ vyzval sk ítka kámen. Ostružinka zvedl hlavu a nesta il se divit. Celá obloha byla pokryta hv zdami. N které svítily málo, jiné byly jasné a další zase tvo ily dohromady celá souhv zdí. „Vidíš to souhv zdí, které vypadá jako bojovník s lukem a me em? To je Orion. Te na podzim je na obloze vid t jen nad ránem, zatímco v zim bys jej mohl pozorovat celou noc. Proto bu klidný, za chvíli se rozední a ty budeš moci dál pokračovat v cest .“ Ostružinka kameni pod koval, chvíli ještě souhv zdí Orionu pozoroval a potom už se vydal na cestu, protože se za alo pomalu rozednívat.

Decoupage na kámen

Pomůcky:

- ✓ výtisk obrázku, valoun
- ✓ ubrousky
- ✓ lepidlo na decoupage
- ✓ štětce
- ✓ nůžky

Postup:

Oddělíme si z vybraného ubrousku horní vrstvu s obrázkem. Obrázek opatrně vystihneme. Naneseme na kámen za pomoci lepidla na decoupage a štětce. Necháme zaschnout, případně naneseme ještě druhou vrstvu.

Noční obloha

Pomůcky:

- ✓ tužky
- ✓ voskovky
- ✓ štětce
- ✓ černé tuše nebo vodovky
- ✓ kelímky na vodu

Postup:

Voskovkou (bílou, žlutou, světle modrou, oranžovou) nakreslí dítě obrázek noční oblohy – mohou kreslit vymyšlené nebo skutečné souhvězdí. Na voskovku musí

opravdu hodně tláčet. Jakmile obrázek dokončí, přetřou všechny černou tuší nebo vodovkou, takže vyniknou hvězdy na černé noční obloze.

Setkání s Rašelinkou

Ostružinka putoval celý den a k večeru už byl tak unavený, že si pomalu hledal místo k odpočinku. Než si však stačil urovnat pelíšek z mechu, spustil se kolem něj velký kámen. Ostružinka se rozhlédl a spatřil na stěhu nad sebou sojku. „Sojko, proč tak křičíš?“ zeptal se Ostružinka. „Křičím, křičím, aby sis mě všiml. Nechystej si postýlku, nechoď spát,“ volala na skřítku sojka. „Proč bych neměl chodit spát?“ ptá se Ostružinka. „Protože už jsi blízko, protože už jsi blízko!“ odpovídala sojka. „Blízko?“ nechápavě krouží hlavou Ostružinka, „blízko čeho?“ Sojka se rozesmála: „Přece blízko toho, co hledáš! Za tímhle pásem ostřic leží velké rašeliniště. A hádej, kdo v něm bydlí?“ Ostružinka nemohl vidět vlastním ušima. To bylo hned jasné, že se spánkem je konec. Konečně najde Rašelinku. A ten mu poradí, co je za ta antoryjka, která má vyléčit malého veverka Zoubka! „Děkuji ti, sojko, děkuji!“ volal skřítek za sojkou a hned se hnul přes pás ostřic k velkému rašeliništi.

Za malou chvíli už stál na jeho okraji a přemýšlel, kde asi bude Rašelinka v domečku. „Kdybych já bydlel v takovém velkém rašeliništi, asi bych si udržel domeček někde uprostřed,“ pomyslel si Ostružinka a opatrně a pomalu se vydal do rašeliniště. Zem se pod ním houpala a skřítek dával pozor na každý krok, aby se nepropadl. Najednou spatřil kousek země se sebou malé svítilko. Zajásal a rozbíhl se k němu. Ale to neměl dlouho. Rychlý skok způsobil, že byl skřítek najednou těžký a propadl se do rašeliniště. A se snažil sebevíc, nemohl najít pevnou půdu pod nohama. „Pomoc!“ volal zoufale Ostružinka. Než se mohl nadechnout k dalšímu zavolání, byly tu dvě velké ruce, které jej pevně chytily a pomalu táhly nahoru. Než se Ostružinka nadál, stál opět nohama na zemi a díval se do moudrých zelených očí starého skřítky. Našel Rašelinku. „Děkuju, děkuju moc, Rašelinko,“ mohl se Ostružinka udat. Rašelinka jen moudře pokýval hlavou a vedl si svého nenadálého hosta do domečku. Tam ho uložil do postýlky a zabalil do zelených peřin. „Všechno mi povíš až ráno, Ostružinko,“ povědla hlubokým hlasem Rašelinka, „tebe si musíš odpočinout. Ještě ti uvařím lipový čaj, protože ses mohl ve studené vodě nachladit a potom už musíš spát.“ Do velikého hrnku uvařil Ostružinkovi horký lipový čaj proti nachlazení a jen ho skřítek vypil, už spal jako dupek.

Sk ítek Rašelinka

Pom cky:

- ✓ tvrtky
- ✓ št tce
- ✓ tempery
- ✓ kelímky

Postup:

D ti malují sk ítka Rašelinku podle své vlastní fantazie nebo vybarvují černobílý obrázek.

Dome ek pro Rašelinku

Pom cky:

- ✓ p írodní materiál z lesa (k ra, šišky, listy, jehli í, kamínky, plody, klacíky ...)
- ✓ podložka (nap . modelovací, na které budeme moci nechat hotový výrobek vystavený)
- ✓ tavná pistole a náboje (pouze pro u ítele, který s její pomocí lepí d tem, co pot ebují)

Postup:

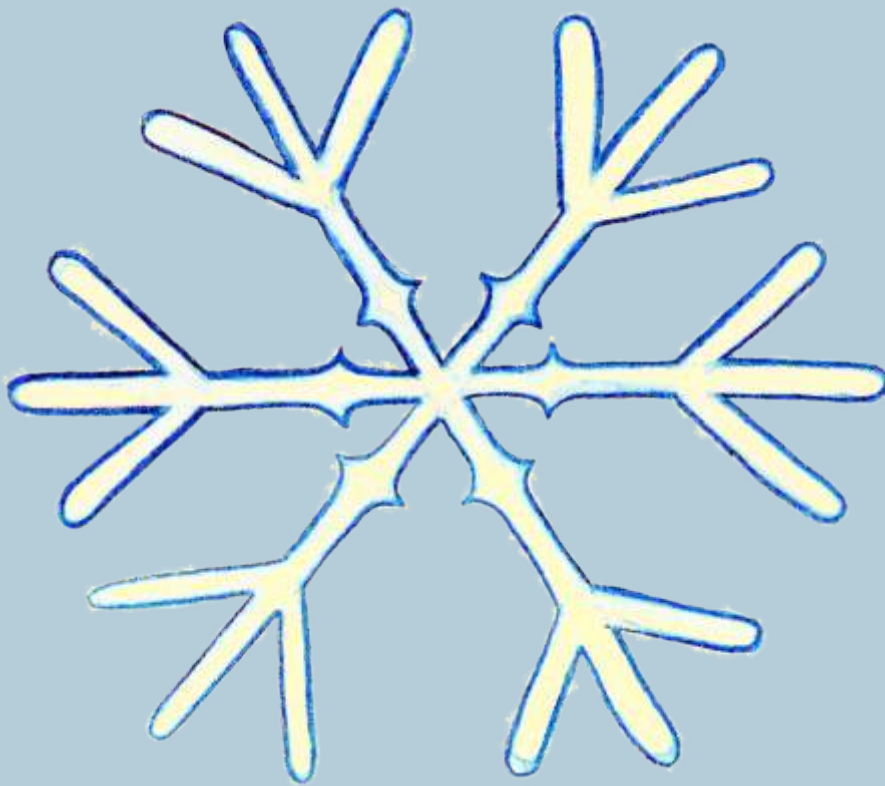
Necháme d ti, aby ve dvojicích i malých skupinkách vyrobili sk ítka a jeho dome ek, m žeme uspo ádat sout žní výstavu.

A koliv nám pohádka vychází na konec podzimu, m žeme se za slušného po así vypravit ven a postavit dome ek v lese.

Zima

Lé ivá bylinka

Když se ráno Ostružinka probudil v zelené postýlce, nemohl si vůbec vzpomenout, kde je a jak se sem dostal. To už mu ale Rašelinka nesl plný hrnek voňavého lipového čaje a Ostružinka si náhle vzpomněl! Vždyť on doputoval do cíle své cesty! Našel moudrého skřítko Rašelinku a tak mu může konečně zjistit to, co ho trápilo. Co je to za lévovou bylinku, ta antoryjka, která by uměla vyléčit malého veverka Zoubka. Nejdříve však pod koval Rašelinkovi čaj a teprve potom spustil: „Dobré ráno, Rašelinko.“ „Dobré ráno, Ostružinko,“ odpověděl Rašelinka, „jsem zvědavý, co tě ke mně přivádí. Takovou dlouhou a nebezpečnou cestu urazit, to musíš mít opravdu pádný důvod.“ „To mám,“ smutně odpověděl Ostružinka. „U nás v lese pomáhám všem zvířátkům, stromům, kytičkám. Ale malému veverčákovi Zoubkovi pomoci zatím nedokážu. Nechce jíst, nic mu nechutná, mamince veverka se ztrácí před očima. Ve staré knize po mamince jsem našel, že by mu pomohla bylinka antoryjka, ale já ji neznám. Nikdy jsem o ní neslyšel.“ Rašelinka se usmál. „S tím už si hlavu nelam, Ostružinko. Já vím, co je ta tvá antoryjka za . To je jen staré jméno, které se už dnes skoro nepoužívá. Ty ji budeš znát pod jménem zemřelá lékařská.“ Ostružinka vyskočil z postýlky, jako by ho píchlo. „To není možné! Jak jsem to jen mohl nevědět! Už dávno jsem mohl Zoubkovi pomoci!“ volal Ostružinka. Rašelinka jej však rychle uklidnil: „Z toho si nedělej velkou hlavu, Ostružinko. Malý Zoubek hladý neumře, tak nebezpečné zase jeho nechutenství není. A až se vrátíš, budeš o něm co moudřejší a budeš umět poradit. Ale tebe, rád bych ti ukázal svou bylinkovou komůrku.“ A zavedl Ostružinku do malé místnosti, která byla plná v ní. Všude visely malé pytlíky s nejrůznějšími bylinkami, ale kolikrát nebyly ani nadepsané. Ostružinka se podíval: „Jak je to možné, Rašelinko, že nemáš napsané, co je v kterém pytlíku uloženo? Jak potom víš, kde najít, co právě hledáš?“ Rašelinka se moudře usmál a vyzval Ostružinku: „Pojď, zkus si přičichnout třeba k tomuhle pytlíku.“ Ostružinka šel, přičichl a s údivem zvolal: „Vždyť to je esnek!“ „A tady?“ pokračoval Rašelinka. „To také poznám!“ volal Ostružinka. „To je citronová kůra. A tady skořice, a tady cítím majoránku a tady zase lipový květ.“ Ostružinka měl ohromnou radost, že dokáže poznat bylinky a všechno další koření jen po čichu. A Rašelinka ho také velmi chválil. „Vidím, Ostružinko, že jsi zkušený skřítek – lévitel. Rád bych tě pozval, zda bys tu se mnou nechtěl chvíli zůstat. Zoubkovi nic špatného nehrozí a já bych měl z tvé společnosti velkou radost.“ Ostružinka byl takovým pozváním velmi poctěn. V nic takového ani v koutku duše nedoufal. Moc zůstat alespoň na chvíli s moudrým

Rašelinkou. A ještě věděl, že tím Zoubkovi neublíží. To si nemohl nechat ujít. Přesto se však ještě zeptal: „Rašelinko, pro mě to bude velká ztráta, ale já jsem si myslel, že s prvním snem hem zalézáte vy z rašeliniš do postýlek a spíte až do jara?“ „I to máš pravdu, Ostružinko, skutečně v zimě spíme. Ale ukládáme se k spánku ne s prvním snem hem, ale až po Vánocích, protože ty si přece nemůžeš nechat ujít. A tak budu moc rád, když tu se mnou zůstanáš do Vánoc.“ Ostružinka celý rozradostněný s díky souhlasil a už se šel na všechno, co v rašeliništi zažije.

Výroba sáček na bylinky

Pomůcky:

- ✓ látkové sáčky z přírodní látky (můžeme ušít předem nebo se staršími dětmi i ušít společně)
- ✓ stužka na zavazání sáčku
- ✓ textilní barvy v kelímku nebo lahvičce
- ✓ staré noviny
- ✓ samolepící tapeta
- ✓ nůžky
- ✓ tužka
- ✓ houbičky na nádobí
- ✓ kolíčky na prádlo
- ✓ textilní fixa na textil nebo
- ✓ textilní barva na textil v lahvičce s hrotem
- ✓ perleťový papír
- ✓ stará žehlička

Postup:

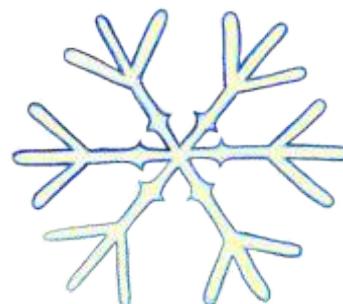
Na rubovou stranu samolepící tapety nakreslíme obrázek, kterým chceme ozdobit svůj sáček (malým dětem je dobré poskytnout šablony na obkreslení). Připravený obrázek vystihneme. Máme dvě možnosti: chceme-li mít barevný obrázek a prázdné okolí, potom musíme opatrně řezat zevnitř obrázku; pokud chceme mít nebarevný obrázek a barevné jeho okolí, potom stihneme obrýs zvenku.

Vystižený obrázek sloupneme z papírového podkladu a nalepíme na sáček, který před tím vyložíme starými novinami, aby se barva nepropila na zadní stranu.

Připravíme si houbičky na tupování – ohneme houbičku a seveme kolíčkem na prádlo. Tímto nástrojem potom nabíráme textilní barvu a tupujeme obrázek (uvnitř i zvenku podle toho, pro kterou možnost jsme se rozhodli).

Dodržujte jednu barvu pro jednu houbičku, a nesmíchají. Po zaschnutí obtáhneme kontury obrázku buřnou fixou na textil nebo textilní barvou na textil v lahvičce s kovovým hrotem.

Nakonec vyjmeme noviny a přehlédneme perleťový papír, čímž barvy zafixujeme (buřnou fixou sám, nebo děti za asistence učitele).

Ztracená ovečka

Ostružinkovi se u Rašelinky moc líbilo. Každý den s ním chodil na dlouhé procházky do lesa, luk, k potokům. A pokaždé se od Rašelinky našel novému příjeli.

Jednou odpoledne, když se oba skůtci vraceli z dlouhé procházky, zaslechli tiché, smutné bečení: „Bee, bee.“ Ušli ještě pár kroků a na kraji lesa uviděli nešťastnou maminku ovečku. „Bee, skůtkové, prosím, pomozte mi, bee. Od rána hledám svou malou ovečku a nemůžu ji najít. Bee.“ „A kdy se ti ztratila, maminko ovečko?“ ptá se Rašelinka. „Hned z rána, bee, jen jsme vyšli na pastvu, bee.“

Oba skůtkové se zamysleli. Po chvíli Ostružinka nesměle navrhl: „Rašelinko, já myslím, že bychom se mohli rozdělit. Obejdeme každý les z jedné strany, a když malou ovečku najdeme, zavoláme na sebe.“ „To je výborný nápad,“ zvolal Rašelinka, „hned se do toho pustíme. Ty tady počkej, ovečko, kdyby se tvoje malá vrátila, zatímco my budeme pátrat.“ Maminka ovečka poslušně zabečela „bee“ a čekala.

Ostružinka se pustil zleva, Rašelinka zprava. Po chvíli se ozvalo tiché zavolání: „Rašelinko, maminko ovečko, pojďte sem.“ To volal Ostružinka a brzy už v dálce, pro tak potichu. Pod starým dubem ležela v trávě malá ovečka a spinkala. Proto neslyšela maminčino žalostné bečení.

Maminka ovečka do ní malinko šouchla, umálem a tichounce zabečela: „Bee“. Malá ovečka vyskočila na všechny čtyři, ale když uviděla svou maminku, radostně zabečela: „Bee, maminko, maminko, to jsem ráda, že jsem s tebou. Rozehlela jsem se ráno radostně za sluníkem a pak jsem se ztratila. Bee.“

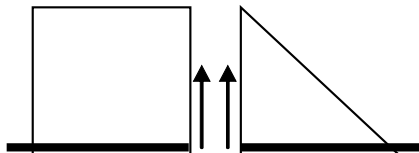
„Děkuji vám, skůtkové.“ podkovala maminka ovečka. „Až budete potřebovat teplou vlnu na zimní svetr, přijďte, ráda vám dám.“ Oba skůtkové podkovali a slíbili si, že nabídku ovečky určitě využijí. Protože takový teplý vlnitý svetr v zimě skutečně krásně je.

Váno ní sví ka 1

Pom cky:

- ✓ voskové tverce s knoty
- ✓ červené lýko nebo červená stužka
- ✓ suché plody na ozdobení
- ✓ tavná pistole s náboji

Postup:

Rozhodneme se, zda budeme chtít vyrábět svíčku z celého plátu nebo z poloviny – trojúhelníku. Knot položíme ke kraji a pevně zavlníme. Svíčku můžeme ozdobit červenou mašličkou ze stužky nebo lýka, případně přilepit tavnou pistolí suché plody.

Váno ní sví ka 2

Pom cky:

- ✓ parafín, barvivo na parafín
- ✓ roličky od toaletního papíru
- ✓ knoty, špejle, modelína
- ✓ válnice, hrnce
- ✓ staré větší sklenice na rozpouštění parafínu

Postup:

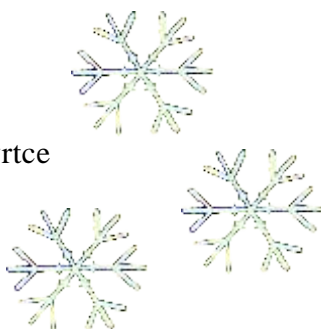
Z modelíny připravíme silnější placku, do které „zavrtáme“ roličku od toaletního papíru. Do modelíny vtiskneme spodek knotu, jeho horní část obtočíme kolem špejle a položíme přes horní okraj roličky – tak budeme mít jistotu, že knot povede středem svíčky. Na válnici připravíme hrnce s vodou, do kterých vložíme sklenice s parafínem na rozpouštění, přidáme vybrané barvy. Rozpuštěný barevný parafín lijeme opatrně do formiček z roličky od toaletního papíru. Chceme-li mít svíčku vícebarevnou, musíme před každou další vrstvou počkat, než nám předchozí ztuhne. Jakmile jsme s prací hotoví a všechny vrstvy parafínu jsou dostatečně tuhé, sloupneme formičku – roličku.

Pozor - práce trvá poměrně dlouho, proto je potřeba mít připravenou jinou, na naši pozornost nenáročnou činnost, které se děti budou moci věnovat, zatímco jim budou jednotlivé vrstvy vosku tuhnout.

Ověka

Pom cky:

- ✓ ověka namalovaná na tvrdce
- ✓ nůžky, Herkules, štětec
- ✓ miska na lepidlo
- ✓ ovčí rouno

Postup:

Deti budou pracovat s pravou ovčí vlnou, nechte je, ať si ji osahají, ochutnají, ... Nejprve ověku vystřihněte (až bude polepená, vystřihovala by se vám špatně). Nyní si s dětmi vyrobte dostatečné množství vlnných „lokýnek“ – obtáčením tenounkých proužků vlny kolem ukazováku. Kdybyste postupně lepili a motali, měli byste zalepené ruce a práce by se vám nedařila. Snažte se oddělovat slabounké proužky vláken, čím budou jemnější, tím lépe bude ověka vypadat. Jakmile budete mít vlnu připravenou, nechte děti, ať potěší ověku Herkulesem a poté pokládají a lehce přitiskávají jednotlivé kousky kožíšku.

Stromek pro zvíátka

Ostružinka už se nemohl do kat Vánoc s Rašelinkou. Po ád p emýšlel, jak sk ítkové z rašeliň slaví Vánoce. Jednoho dne ráno už to nevydržel a p i spole né snídani se Rašelinky nesm le zeptal: „Rašelinko, jak ty vlastn slavíš Vánoce, že na n ekáš, než se uložíš do postýlky k zimnímu spánku?“

Rašelinka pomalu dojedl a potom Ostružinkovi odpov d l: „Víš, u nás to je s Vánoci tak: zatímco d tem nosí dárky pod strome ek Ježíšek, u nás nosíme dárky my, sk ítkové. Snažíme se, aby všechna zví átka, která tu žijí, našla pod strome kem to, co jim chutná. Ptá ci r zná semínka, srnky a jeleni seno, jablí ka, mrkvi ku, houby, divoká prasátka suché pe ivo, kaštany, žaludy, veverky o íšky, houby. A potom si dáváme i malé dáre ky mezi sebou.“

„Aha,“ pomyslel si Ostružinka, „tak je to.“ „A budu moci ten strome ek zdobit s tebou, Rašelinko?“ „Ur it , Ostružinko, vždy i to je jeden z d vod , pro jsem t žádal, abys tu se mnou do Vánoc z stal.“

Ostružinka m l velkou radost, ale také se trochu trápil. Jak jen to Rašelinka íkal? Že si sk ítkové

dávají malé dáre ky. A co on? Co on dá za dáre ek Rašelinkovi? Trápil se a nev d l, co dál. P i svém p emýšlení se dostal na kraj lesa, kde ješt s Rašelinkou nebyl. Posadil se pod osíku a zav el o i. Najednou se zvedl vítr a listy osiky zaševalily: „Ostružinko, už se netrap. Já vím, ím ud láš Rašelinkovi radost. On má hrozn moc rád medové perní ky. Nape je a dej jako dáre ek k Vánoc m. Uvidíš, jak bude rád.“

Ostružinka p ekvapen vysko il. To je nápad. Tak to ud lá. Nape e Rašelinkovi spoustu medových perní k a ozdobí je tak krásn , aby na jeho dáre ek Rašelinka nikdy nezapomn l.

Perní ky

Pomůcky:

- ✓ těsto na perníky
- ✓ formy na vykrajování
- ✓ mikrotenové sáčky na zakrytí rozváleného těsta
- ✓ váleček
- ✓ mouka
- ✓ hrnek
- ✓ mašlová ka
- ✓ vejce
- ✓ trouba
- ✓ plechy
- ✓ pečicí papír

Postup:

Těsto rozválíme ve válce a zakryjeme mikrotenovým sáčkem, aby se nám přes noc uleželo. Druhý den můžeme vykrajovat vánoční tvary a pokládat perníky na plech pokrytý pečicí papírem. Před samotným pečením je třeba perníky potřít rozšlehaným vejcem.

Hotové perníky můžeme zdobit polevou z cukru, bílku a citrónové šťávy. Pro malé děti je vhodnější potřít celý perníček polevou a sypat naplněnou barevným zdobením na dorty.

Sádrové „perníky“

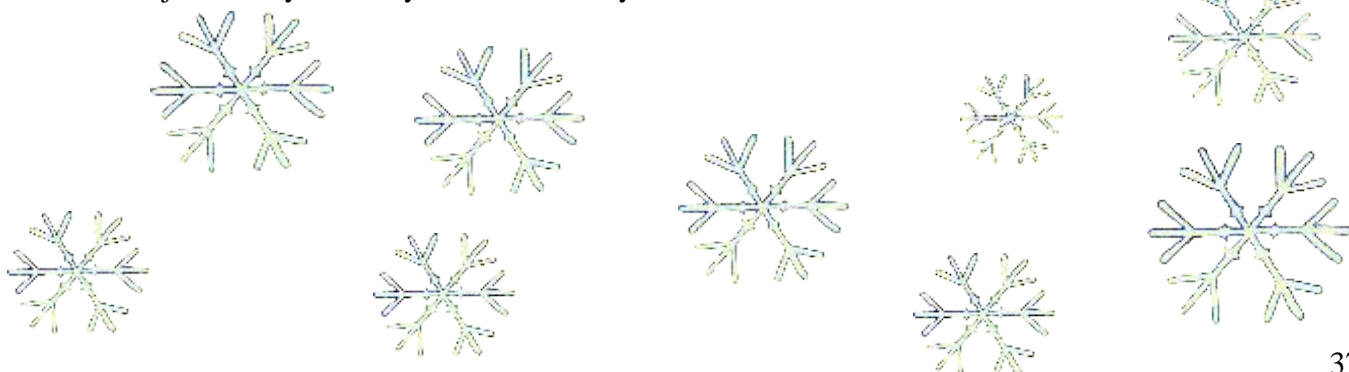
Pomůcky:

- ✓ odlité sádrové vánoční tvary
- ✓ háčky na ozdoby (zalité do perníčků)
- ✓ štětce
- ✓ kelímky
- ✓ tempery
- ✓ lak na vlasy

Postup:

Z odlévacích šablon vyrobíme vánoční tvary, do kterých zalijeme háčky na ozdoby, abychom si hotové výrobky mohli pověsit na stromek.

Používáme co nejtenší štětce (i tak bude malování pro malé děti náročné, nečekjte dokonalé výrobky) a necháme děti vybrat si tvar, který budou chtít vymalovat. Po zaschnutí zafixujeme barvy bezbarvým lakem na vlasy.

Rozloučení s Rašelinkou

Ostružinka strávil se sk ítkem Rašelinkou krásné Vánoce. Spole n ozdobili mnoho stromek pro zví átka, na nikoho v lese, na louce, u potoka, ani v pov t í nezapomn li.

Ostružinka ve chvílích, kdy byl Rašelinka pry , pekl perní ky a zdobil je cukrovou polevou, jak nejkrásn ji dovedl, aby jeho váno ní dárek ud lal Rašelinkovi co nejv tší radost.

Na Št drý den se sešli v Rašelinkov dome ku u bohat prost eného stolu. Takových dobrot najednou Ostružinka ješt nikdy nevid l. Spole n ve e eli, povídali si a zpívali váno ní písní ky. Když dojedli, Ostružinka si dodal odvahy a povídá: „Rašelinko, moc rád bych ti pod koval za tvou pohostinnost. Nau il jsem se od tebe mnoho nového a užite ného. Daleko lépe se mi te bude pomáhat všemu živému v našem lese. Moc ti d kuji a tady, prosím, ode mne p ijmi malý dárek, který jsem pro tebe vyrobil k Vánoc m.“ A podal Rašelinkovi krásn zabalený balí ek. Rašelinka jej s díky p ijal, rozbalil a vyk ikl: „Ostružinko, to není možné! To jsi sám napekl a ozdobil. A jak jsi v d l, že perní ky jsou moje nezamilovan jší dobrot? D kuji ti, d kuji moc, Ostružinko.“ Ostružinka m l velkou radost, že Rašelinku tak pot šil a v duchu d koval osice, že mu tak dob e poradila. Nyní byla ada na Rašelinkovi: „Milý Ostružinko, jsem moc rád, žeš tu se mnou do Vánoc z stal. Bylo mi s tebou moc hezky. Te se však musíme rozlou it. I já jsem si pro tebe p ipravil dárek a v ím, že ti ud lá alespo takovou radost, jakou ud lal tv j dárek mn .“ A Rašelinka podal Ostružinkovi také krásn zabalený balí ek. Ostružinka pod koval a nedo kav balí ek otev el. Hned na to otev el také ústa – p ekvapením! V balí ku ležela Kniha sk ít í moudrosti se všemi bylinkami a popisky, co která rostlinka umí lé it a jak s ní zacházet. Ostružinka nev il vlastním o ím. Vždy Rašelinka mu práv daroval sv j nejv tší poklad!

Rozt eseným hlasem d koval Rašelinkovi. Ten však povídá: „Jsi moudrý sk ítek a já v ím, že Kniha bude u tebe v dobrých rukou a bude stále dob e sloužit. Nyní se však musíme, Ostružinko, rozlou it. P íšel ás, kdy se musím uložit k zimnímu spánku a ty se vypravíš na zpáte ní cestu dom . Bu stále moudrým a hodným sk ítkem a ob ás si na m vzpome .“ Ostružinka nemohl dojetím ani mluvit. Ješt jednou pod koval a opatrn uložil Knihu do rane ku. Rašelinka si mezitím lehl do své zelené postýlky, zav el o i a za chvílku už pochruoval. Ostružinka si nasadil novou vln nou epici, kterou si již d íve vyrobili s Rašelinkou z vlny od maminky ove ky, hodil rane ek p es rameno a vypravil se na cestu dom .

Zimní epice

Pomůcky:

- ✓ krepový papír
- ✓ tvrdky
- ✓ nůžky
- ✓ lepidlo
- ✓ sešívák
- ✓ kancelářské svorky
- ✓ samolepící barevné papíry

Postup:

Kostra

Ze tvrdky vystihněte proužek o šířce 4cm a délce obvodu hlavy dítěte + 3cm na šev. Další dva proužky budou mít šířku 3cm a délku cca 30cm (delší strana formátu A4). Obvodový proužek slepte nebo sešijte sešívákem podle obvodu hlavy dítěte. Do každé vlepte nebo všijte dva užší proužky.

Pokrytí

Z krepového papíru odstihněte pruh o stejné délce, jako byl obvodový proužek ze tvrdky a přilepte na obvodový proužek, cca 1cm zahněte dovnitř. Nad každým užším proužkem svažte pruhem krepového papíru a přebývajícím krepákem odstihněte. Epice je hotová, nyní ji můžete s dětmi ozdobit obrázky a geometrickými tvary vystřihnutými ze samolepícího barevného papíru.

Kniha

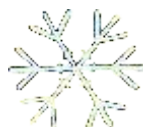
Pomůcky:

- ✓ papíry nebo tvrdky s natištěnými rámečky (stačí zadat do vyhledávače „rámečky“ a zvolit černobílé obrázky)
- ✓ dřevačka
- ✓ barevné bavlnky
- ✓ různé druhy kreslicích potěrů (voskovky, pastelky, vodovky, fixy,...)

Postup:

Nechte děti vybrat si listy do své moudré skřítky knihy. Složte na sebe a nechte děti procvaknout dřevačkou. Nyní mohou děti listy knihy „sešít“ - bavlnku provléknout dírkami a konce svázat. Dokončení knihy už je jen na dětech, mohou vybarvovat hotové obrázky, mohou si do ní kreslit svoje vlastní, můžete si ji uschovat a na jaře do ní vlepovat vylisované jarní kvítky.

Plšík lískový

Ostružinka se vypravil na dlouhou cestu dom . Sn hu bylo málo, zato byly p šinky pokryté ledem. Po asi v bec nep ipomínalo leden. Celé dny svítilo sluní ko, rozpoušt lo louže, rybníky a v noci je mráz zase prom oval v led. Sk ítek dával dobrý pozor, aby neupadl a neublížil si.

Jednoho dalšího slune ného dne se posadil k ob du pod starý dub s velkými ko eny. O jeden z ko en se pohodln op el, h ál se na sluní ku a jedl bílé kuli ky pámelníku, které nasbíral po cest . Pro n j jedovaté nebyly, on byl lesním sk ítkem, který si mohl dát k ob du tém cokoliv.

Najednou se zem vedle n j pohnula a z malé dírky se na n j zadívala dv malinkatá bystrá o ka.

„Ahoj Ostružinko,“ ozvalo se z hnízda. Za o i ky se objevil umá ek a ouška a Ostružinka poznal plšíka lískového. „Ahoj plšíku,“ odpov d l na pozdrav sk ítek. „Jak to, že nespíš?“ zeptal se hned Ostružinka. „Pro bych spal? Copak už není jaro? V mém hnízd bylo takové teplo, že jsem se probudil,“ odpov d l plšík. Zmaten se rozhlížel kolem sebe. Co to vidí? Ze zmrzlých v tvi ek odkapávaly kapky vody rozpoušt né sluní kem. Nikde nikoho nevid l, všude bylo ticho a klid. „Plšíku, vždy je teprve leden. Ty bys m l ještě alespo t i m síce spinkat. To t probudilo to bláznivé po asi. Ve dne je síce teplo, ale v noci mrzne. Musíš se zase schovat do svého pelíšku,“ snažil se plšíkovi vysv tlit Ostružinka.

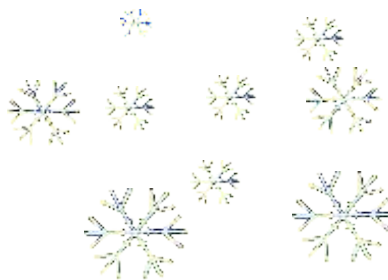
Plšík najednou zesmutn l. „To je špatné, Ostružinko. Nevím, jestli budu moci zase usnout a spát až do jara,“ Sk ítek si však v d l rady. „Po kej tady na sluní ku, hned se vrátím.“ A Ostružinka odb hl. Plšík ekal, díval se do sluní ka a p emýšlel nad tím divným lednem. Za chvílku se Ostružinka vrátil a nesl plnou náru dobrot – žaludy a bukvice. Našel blízko krmelec a poprosil zví átka, zda by si mohl n co málo odnést pro malého plšíka. Plšík m l velkou radost, hned pochopil sk ítk v plán. Dob e se najedl, a když m l b íško plné, pod koval ještě jednou Ostružinkovi a zalezl si do svého hnízda. Uvelebil se v m kkém pelíšku a do ve era už spinkal zimním spánkem. Ostružinka ještě ut snil dví ka do hnízda, aby do n j plšíkovi nefoukalo, a vydal se na další cestu.

Rok

Pomůcky:

- ✓ žluté papíry A3
- ✓ tvrdky (nebo papíry a laminováka)
- ✓ nůžky

Postup:

Ze žlutých papírů vyrobíme velké slunce se dvanácti paprsky a velkým nápisem ROK uprostřed. Poté připravíme kartičky (je vhodné barevně odlišit jednotlivá roční období a s nimi i měsíce):

- měsíce
- názvy měsíců
- počet dní v měsících
- názvy ročních období
- důležité mezníky během roku (např. do šipek) jako jsou začátek roku, oběsvědění, prázdniny, lidové tradice, apod.

Pokud kartičky vyrobíme na papíru, můžeme je pro větší trvanlivost zalaminovat. Celé slunce (tedy náš rok) pak nalepíme na zeď ve třídě. Můžeme využít i kartičky s obrázky pro jednotlivá období a přidat je ke slunci.

Plíšek v hnízdě

Pomůcky:

- ✓ roličky od toaletního papíru
- ✓ tvrdka - p l kruhy na hlavičku (hrana 14 cm); ouška
- ✓ krepový papír (tr žová, oranžová) na umáček
- ✓ lepidlo
- ✓ sešívák
- ✓ voskovky
- ✓ ořezáček
- ✓ bavlnka na fousky
- ✓ suché listy, tráva,... nebo barevné papíry na polepení hnízda nebo dekorativní tráva a kokosové vlákno

Postup:

Ze tvrdky vystihneme p l kruh s hranou 14 cm a dvě oválná ouška (nezapomejte na proužek pro přilepení). Oboje nechte dříve vybarvit voskovkou - vhodná je oranžová a hnědá stejně jako plíšek v kožíšek. P l kruh stoďte do kornoutku a postupným utahováním kornoutku přemr vzniklé hlavičky přizpůsobte přemr roličky od toaletního papíru. Nyní kornoutek sešijte sešívákem a vsuďte do roličky tak, aby hlavička přemr vykukovala ven. Můžete použít i trochu lepidla, abyste měli jistotu, že vám hlavička nevypadne ven. Potom přilepte ouška. Z kousku krepového papíru umáček dříve kuličkou a vlepí ji na špičku umáčku. Z bavlnek potom přilepte fousky a nezapomejte na pohyblivá ořezáčka.

Rolička od toaletního papíru představuje plíšek hnízda. Poté je lepidlem a polepte suchým listím, trávou apod. Pokud vám přírodní materiál chybí, použijte barevný papír natrhaný na kousky.

Masopust pro zvířátka

Poté, co Ostružinka pomohl plšíkovi znovu usnout zimním spánkem, vydal se na další cestu. Když došel na kraj lesa, objevila se před ním hájovna. Skřítek neměl s lidmi moc zkušeností, znal je podle vyprávění svojí maminky. Pomalu se stmívalo a otevřeným oknem k němu doléhal veselý smích. Opatrně šel pod okno a nakoukl dovnitř. Uviděl pana hajného, jeho ženu a dvě malé děti. Všichni si chystali různé masky a vesele se bavili o masopustním proudu, kam se chtějí zítra vypravit. A také na bohatou hostinu plnou dobrot.

Ostružinkovi z toho šla hlava kolem. Pomyslel na zimní les a zvířátka, která v zimě nespí a která tebou moc zábavy nemají, protože celé dny jen hledají potravu, aby neměli hlad. A pak dostal nápad. V noci, když v hájovně všichni usnuli, šel potichoučku ke spícímu hajnému, lehounce ho pošimral sojím prýtkem na čelo a cosi mu potichoučku zašeptal do ucha. Potom se vrátil zpátky do lesa, ustlal si v jehličkách a těšil se na druhý den.

Hned brzy ráno našel sojku a poprosil jí, aby všem zvířátkům v lese vyřídila jeho vzkaz. Sojka se mu nejprve podívala, ale potom si řekla, že by to mohla být legrace a letěla Ostružinku vzkaz rozkřikem do celého lesa. V poledne už čekal Ostružinka na palouku, kam se pomalu začala scházet zvířátka. Ale jaká – divoké prasátko mu položilo hlavu, žížala zase prasečí, veverka žížalí a zajíc zase veverčí. Všichni

dostali skřítkův vzkaz a vyrobili si veselé masky. To bylo smíchu. Měli radost, že pro ně Ostružinka připravil takovou zábavu. Chytili se dokola, tancovali a zpívali.

A když už byli všichni utancovaní a uzpívání, překvapil je Ostružinka ještě jednou. Všem zavázal oči a vedl je poslepu přes les. Když se zastavili, dovolil jim skřítkům sundat si šátky a rozhlédnout se kolem sebe. Všem zvířátkům téměř vypadly oči z důlků! Stáli kolem krmelce a všude kolem nich ležela spousta dobrot – jablíčka, mrkve, ořechy, zelí, kaštiny, žaludy – úplná hostina. Zvířátka se do dobrot pustila a s plnými tlami kámi děkovala Ostružinkovi za krásný masopustní den. A Ostružinka zase v duchu děkoval hajnému, že splnil, o co ho skřítek v noci ve snu poprosil.

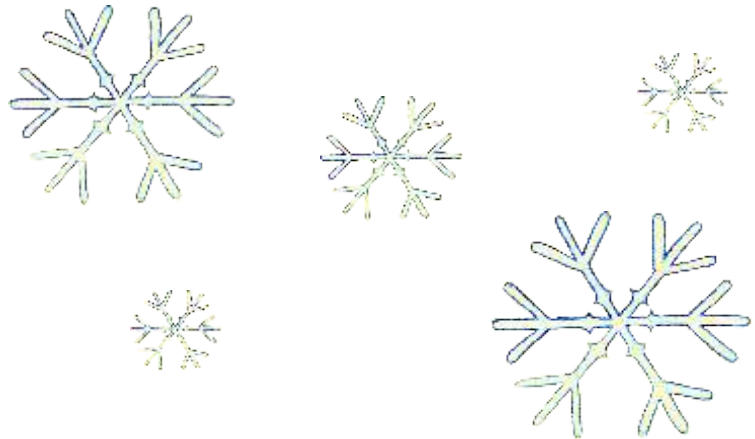
Malování na obličeji

Pomůcky:

- ✓ speciální (netoxické) barvy na obličej
- ✓ obrázky zvířecích obličejů pro inspiraci

Postup:

Necháme děti vybrat si, jaké zvířátko chtějí být a třeba i s pomocí předlohy si je děti navzájem nakreslí na obličej.

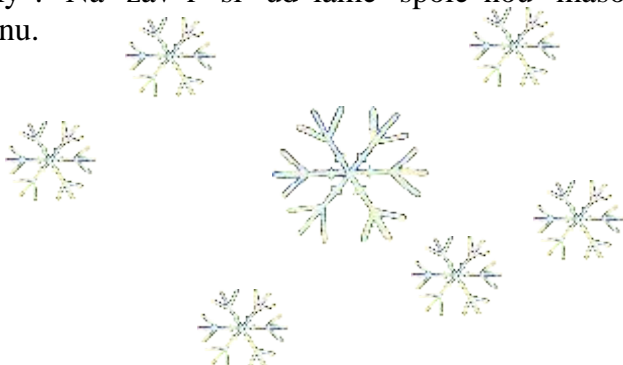
Masopustní hostina

Pomůcky:

- ✓ párátko nebo barevné tyčinky na jednohubky
- ✓ potraviny pro napichování (sušené meruňky, jablka, hrušky, piškoty, rozinky, tvrdý sýr, papričky...)
- ✓ prkýnka
- ✓ nožičky nebo pěstkové nože
- ✓ talíře, tácy
- ✓ brambory

Postup:

Jednotlivé potraviny krájíme na kostičky a napichujeme na párátko. Skládáme na talíře nebo tácy, případně zapichujeme do velkých brambor a vytváříme tak pánečky „ježky“. Na závěr si uděláme společnou masopustní hostinu.

Velká vich ice

Jednoho rána se Ostružinka probudil brzy. Možná by si ještě chvílku vychrupoval, ale něco ho vzbudilo. Posadil se, chvílku pozorně poslouchal a potom na to přišel. Vzbudil ho veliký vítr, skoro vich ice. Staré stromy v lese se kývaly ze strany na stranu a strašidelně vrzaly a skřípaly. Skřítek posnídal a vydal se na cestu. Šel opatrně, protože na které staré stromy se hrozivě nakláněly a hrozilo, že je vítr zlomí nebo vyvrátí.

Došel až na kraj lesa, kde zpod kořenů stromu vykukovalo několik rezavých hlaviček. Byla to malá lišata a nedokav vyhlížela maminku lišku, která se vypravila sehnat něco k snědku. Taky se trochu bála, protože takový velký vichr ještě nezažila. Ostružinka si k nim přisedl a povídal si s nimi, aby je utišil. S obavami pozoroval starý smrk, pod kterým měla liška noru a který se ve vichřici nebezpečně ohýbal. Za chvílku se vrátila stará liška s uloveným hrabošem. Pozdravila se s Ostružinkou a podkovala za starost o lišata. Ostružinka se však nemohl rychle k odchodu a to lišku překvapilo: „Co se děje, Ostružinko?“ ptala se liška. „Víš, liško, trochu se bojím té velké vichřice. Podívej se, co dělá s vaším starým smrkem,“ odpověděl Ostružinka. „Myslím, že bys udělala nejlíp, kdybys vzala děti a odešla s nimi pryč z nory, dokud se vichřice neutiší. Bojím se, aby se smrk nevyvrátil a nezničil tak vaši noru,“ radil skřítek lišce. Staré lišce se to moc nezdálo, vždyť odejít z bezpečí nory bylo velmi neopatrné, zvláště v zimě, s malými lišaty. Ostružinka však lišku tak dlouho přemlouval, až si dala říct, vystrkala vystrašená lišata z nory a vydala se s nimi hledat nový domov. Ostružinka se posadil pod vedlejší strom a chvílku si zdímal. Byl rád, že starou lišku přesevdlil. Najednou ho však vzbudila velká rána.

Vyskočil a viděl, že starý smrk už nestojí na svém místě. Silný poryv v truhle vyvrátil ze země a s ním také starou lišatinou.

V zemi zůstala jen velká díra a všude kolem truhly do vzduchu mrlé kořeny smrku. Teprve skřítek uvdomil, jak velké nebezpečí liškám hrozilo. Rozhodl se, že je vyhledá a pom

že najít nové místo pro lišatinou. Pozorně se rozhlédl kolem sebe, až objevil v blátotisky lišatic tlapek. Vydal se po nich a po chvíli pátrání našel u starého pařezu ležet starou lišku a pod ní schoulená malá lišata. Povděl jim, co se stalo s jejich smrkem, a nabídl se, že rád pomůže s vyhledáním nového místa pro stavbu nory. Liška Ostružinkovi moc podkovala, ale pomoc s hledáním nového domova odmítla. Už se totiž rozhodla, že si noru vyhrabe právě pod starým pařezem. Tam nebude hrozit nebezpečí jako u starého smrku. „Víš co, Ostružinko, nový domov už jsme našli, ale přeci jen bych tě poprosila o pomoc. Než noru vyhrabu, potřebovala bych pohlídat malá lišata,“ prosila skřítku liška. Ten jí samozřejmě rád vyhovl. Hrál si s lišaty a stará liška zatím hloubila nový domov. Když byla hotová. „Děkuji ti, Ostružinko, za pomoc. Prosím, zstaňte nás přes noc. Vnoctěti bude s lišaty teplo a budeš v suchu,“ podkovala liška. Ostružinka se dlouho nerozmýšlel: „Moc rád přijmu tvou nabídku, liško.“ A tak všichni zalezli do nory a za chvílku už se ozývalo jen tiché pochrupování.

Stopy

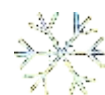
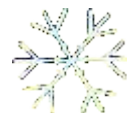
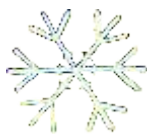
Pomůcky:

- ✓ prstové barvy
- ✓ štětce
- ✓ papíry
- ✓ škopík s mýdlem a vodou
- ✓ ručníky

Postup:

Necháme děti vybrat barvu, kterou budou chtít otiskovat a také, zda chtějí vytvořit otisk dlaní nebo chodidla. Poté jim my nebo dvojice navzájem nateme vybranou část těla štětci prstovými barvami (pozor, aby se barvy v kelímkách nemíchaly) a necháme otisknout na připravený papír. Další chodidlo poté umyjeme ve škopíku.

Další možností je natáhnout balící papír z role přes stůl, chodbu apod. natáhnout chodidla a dlaně. To děti dost baví.

Vichice

Pomůcky:

- ✓ papíry
- ✓ brčka
- ✓ barva (inkoust, tuš, rozmíchaná tempera,...)
- ✓ kapátko
- ✓ černá tuš
- ✓ špejle

Postup:

Na papír nakapeme kapky barev a necháme dítě rozfoukávat brčkem do stran. Pozor, aby dítě barvu nevedechlo. Můžeme vytvořit pokusný obrázek foukáním na jedné polovině papíru a následným přeložením a otisknutím na druhou polovinu.

Po zaschnutí mohou děti zapojit fantazii a špejlí černou tuší obrázek dokreslit, takže jim vznikne například strašidýlko. O něm pak mohou napsat krátký sloh.

Tajemná skála v mlze

Nocleh v liš í no e byl Ostružinkovi moc p íjemný. Malá liš ata ho h ála a jemu se zdály samé krásné sny. Ráno lišce pod koval a vydal se na další cestu. P es den svítilo sluní ko, ale jakmile zapadlo, vrátila se zima. V noci mrzlo a tak si každé ráno sk ítek rousal nohy v jinovatce. Jemu to nevadilo, nepot eboval se oblékat jako lidé. Ale trápilo ho, že sluní ko vytahuje ze zem í jarní rostlinky, které m ly ještě z stat pod zemí a odpo ívat. Byla to opravdu bláznivá zima. Nikde žádný sníh, jen slabé sko ápky ledu na t kách.

Jednoho dne se probudil a v bec nic nevid l. Kolem dokola byla bílá mlha. A když Ostružinka natáhl ruku p ed sebe, st ží dohlédl na prsty ruky. Po snídani se vypravil na cestu. Šel opatrn ě, aby nesešel z cesty a nezabloudil. Šel dlouho, za ínaly ho bolet noži ky, když vtom narazil elem p ímo na skálu. Zabořelo to a na ele vysko íla boule. Sk ítek si na ni p íložil studený obklad a pozorn ě si prohlížel tajemnou skálu. Asi nakonec p eci jen zabloudil, skály p ece nerostou ze zem í uprost ed cest. Když se podíval ještě pozorn ěji, objevil vchod do jeskyn ě. Opatrn ě se protáhl úzkou škvírou a zapálil si sví ku, aby v té tm ě n co vid l. Cesta se chvilku rozší ovala a pak zas byla uzounká, že se málem neprotáhl dál. Po chvilce se však p ed Ostružinkou jeskyn ě rozší íla a on se ocitl ve veliké místnosti. A všude kolem n j se to blýskalo. Sk ítek nev d l, odkud se to blýskání bere, ale když se shýbl k zemi, uvid l, že jeskyn ě je plná blýskavých kamínk ě – drahokam ě. Byly nádherné, až o i p echázely. Ostružinka si jeden vzal na památku a chystal se na zpáte ní cestu ven z jeskyn ě.

V tom však zaslechl tichý hlas, který na n j promluvil: „Sk ítku, po kej chvilku.“ Sk ítek se zastavil, oto il, ale stále nikoho nevid l. „Kdo na m mluví?“ ptal se Ostružinka. „To jsem já, strážce drahokamové jeskyn ě,“ ozvalo se od stropu. Ostružinka zvedl hlavu a spat il nad sebou poletovat mali kého ducha. „Zdravím t ě, já jsem Ostružinka, lesní sk ítek. Vracím se od sk ítky Rašelinky dom ě, abych mohl pomoci nemocnému vever ákovi.“ „I já tebe zdravím, jsem strážce tohoto pokladu a chci ti pod kovat. Zachoval ses správn ě, když sis vzal jen jeden kousek drahého kamene na památku. Ten, kdo by si vzal víc, než by pot eboval, živý by se odtud nedostal. Proto tady hlídám.“ „Aha,“ Ostružinka na to. A pro ě jsou vlastn ě ty drahokamy tak vzácné?“ ptal se dál. Mali ký duch na to odpov d l: „To proto, že každý z nich má kouzelnou moc.“ „A jakou moc má ten m j?“ ptal se Ostružinka. „To ti prozradit nemohu, ale eknu ti, že sis vybral dob ě. Až bude pot eba, sám drahý kámen ti svou kouzelnou moc ukáže.“ Sk ítek pod koval a uložil drahokam do rane ku k vzácné knížce od Rašelinky. Poté opustil jeskyni, a protože už se stmívalo, ustlal si pod nejbližším stromem a za malou chvilku už spal.

Drahokamy

Pomůcky:

- ✓ papíry
- ✓ suché pastely

Postup:

Z papíru vytrháme jeden v tšii a jeden menší tvar kamene. Menší položíme do v tšiiho a kreslíme od jeho okraj ven na v tšii kámen. Jakmile máme hotovo, menší kousek ještě více vytrháváním zmenšíme a pokračujeme stejn jako v předchozím kroku. Takto postupujeme až do konce, kdy nám vznikne krásný drahokam.

Pomůcky:

- ✓ valouny (umyté)
- ✓ tempery, bezbarvý lak na vlasy

Postup:

Použijeme temperové barvy a necháme dít vybraný kámen pomalovat. Po zaschnutí přestříkáme bezbarvým lakem.

Malí duchové

Pomůcky:

- ✓ tvrdce bílé látky 20x20cm
- ✓ ostré špejle
- ✓ polystyrénové kulíky o průměru 2-3cm
- ✓ štetce
- ✓ bílá nit
- ✓ šablony vzork
- ✓ molitanová tiskátka
- ✓ barvy na textil

Postup:

Na bílý tvrdce látky položíme šablonu a pomocí molitanových tiskátek látku barvíme, nejlépe po okrajích, aby prostředek zůstal bílý pro obličej. Jakmile barvy zaschnou, vložíme doprostřed polystyrénovou kulíku napíchnutou na špejli a zavážeme nití. Na hlavičku domalujeme štetcem obličej. Hotového ducha můžeme na špejli zapíchnout nebo špejli nepoužijeme a ducha zavážíme.

Můžeme také vytvořit ducha jen papírového a využít jej v českém jazyce – ve slohu. Dítě může do svého ducha napsat jeho představení podle osnovy (jak se jmenuje, kde bydlí, čím se živí, jaké jsou jeho vlastnosti,...).

Zlomené špa í k ídlo

Celou noc se Ostružinkovi zdálo o krásné jeskyni a o kouzelném drahokamu, který tam získal. Jen ho poád trápilo, jaká je jeho moc, k emu m že být kámen dobrý. Ráno, hned jak se probudil, zkontroloval, že má kouzelný kámen dobře uložený a vypravil se na další cestu.

Po chvíli došel na kraj lesa a před sebou uvidil velikánské pole. Velké hroudy hlíny byly ještě pokryté jinovatkou, ale vycházející sluníko už jí začínalo pomalu rozpouštět. Přes celé pole, kam až skítek dohlédl, se táhly vysoké kly a na nich dráty elektrického vedení. Ostružinka se pomalu vydala přes pole na druhou stranu. Najednou nad sebou zaslechl veselý štbetání. Zvedl hlavu a uvidil velké hejno špa k , kte í se právě vraceli z teplých krajin, kde trávili celou zimu. To proto, že špa ci jsou hmyzožraví ptáci a u nás by v zim um eli hladý. V zim totiž žádní hmyzá ci nelétají. Rozpustily se honily, když v tom jeden špa ek p ehlédl elektrické dráty, narazil do nich a jako kámen spadl na zem.

Ostatní kamarádi zmaten poletovali ve vzduchu, nijak nemohli kamarádovi pomoci. Ostružinka neváhal ani chvíli a rychle b žel ke zran němu špa kovi. Alespo doufal, že je jen zran ěný. Jakmile se k n mu dostal, sklonil se a prohlédl jej. Špa ek žil, ale jedno k ídlo m l oškliv zlomené. Nic naplat, bude se muset pokusit jej vylé it. Zavolal na ostatní špa ky, kte í poletovali stále kolem: „Kamarádi,

rychle zale te k lesu a p ineste mi pár rovných klacík .“ Špa ci hned uposlechli a než se vrátili, nachystal si Ostružinka šátek, který nosil v rane ku. Opatrn p iložil ke zlomenému k ídélku dva rovné klacíky a p evázal šátkem. Te nezbyvalo než ekat, až se k ídlo zahojí. Jenomže co bude špa ek d lat? Létat nemohl, a když z stane na zemi, brzy ho najde n jaká šelma a dá si ho k ob du.

Ostružinka si nev d l rady. Bylo mu špa ka líto. Rozhodl se, že jej odnese do lesa, postaví n jaký p íst ešek a z stane se špa kem, dokud se neuzdraví. Sehnu se, aby špa ka zvedl ze zem , když v tom mu z kapsy vypadl kouzelný drahokam. A p ímo na špa kovo zlomené k ídlo. Špa ek jen stihl vyk íknout: „Au!“ a pak jen úžasem otev el o i doko án. „Ostružinko,“ zvolal, „m už to v bec nebolí a podívej, mohu s k ídlem mávat!“ Sk ítek nevil vlastním o ím. To p ece není možné! Ale bylo to tak. Kouzelný kámen ukázal svou moc. Um l lé it zlomeniny. Ostružinka m l ohromnou radost. Místo dlouhého sr stání kostí te bude moci pomáhat zvíátk m s jejich trápením daleko rychleji.

Všichni špa ci sk ítkovi moc d kovali, že jim vylé il kamaráda. A Ostružinka si kouzelný kámen uložil ještě bezpečněji, protože o takovou vzácnost necht l p íjít.

Zem koule

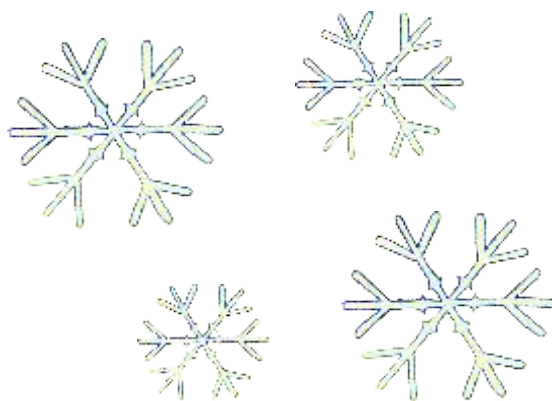

Pomůcky:

- ✓ tvrdky A3 s natištěnou zemí
- ✓ lepidlo (Herkules)
- ✓ štětec na lepidlo
- ✓ kelímky
- ✓ modrá barva (vodovka, tempera)
- ✓ štětec na barvy
- ✓ suchý bílý písek

Postup:

Kontinenty poteme lepidlem a poté posypáváme pískem. Jakmile písek zaschne, sesypeme přebytečný s papíru pryč a modrou barvou vymalujeme moře a oceány kolem kontinentů. Nakonec máme kulatou zemkou vystihnout a vystavit.

Španělština

Pomůcky:

- ✓ obrázky ptáček na tvrdce
- ✓ lepidlo (tyinka)
- ✓ barevné papírky

Postup:

Z papíru necháme děti vytrhávat malé kousky „ptáček“. Poté si děti potlouká lepidlem a jednotlivé papírky nalepují.

Jaro

Morana

Jen se Ostružinka ráno probudil, hned vyskočil a vesele se usmíval. To proto, že krásně svítlo sluníčko a skřítek cítil, že zima už pomalu odchází a jaro se blíží mílovými kroky.

Vzpomínal na písničku, kterou ho naučila jeho maminka a hned si ji začal prozpěvovat:

Vrby se nám zelenají.	Žežulíka v háji zpívá.	Byla zima mezi náma.
Na dvě strany rozkvétají.	Sedmihlásek se ozývá.	A teď už je za horama.
Radujme se, veselme se.	Radujme se, veselme se.	Radujme se, veselme se.

Za zpevu došel k rybníku. Posadil se na břeh, vybalil si svačinku a hálel se na sluníčko. Všude kolem něj kvetla spousta mokřýšů a Ostružinka pomalu usínal. Vtom zaslechl tiché kvákání. Otevřel oči, rozhlédl se a uviděl žabku, jak klade do mléčné vody vajíčka. Pozdravil a chvíli si se žabkou povídal. Jaké to bude, až se z vajíček vylíhnou malí puleci a z nich potom vyrostou dospělí žabky. A jak on to musí žabí maminka pečovat, aby se jim nic nestalo.

Když se Ostružinka se žabkou rozloučil, pokračoval dál podél potůčku, který z rybníka vytékal. Najednou zaslechl nějaké zpívání. Rozhlížel se, ale nic neviděl. Opatrně šel dál, až došel k místu, kde se potok vléval do řeky. A tam už také uviděl, kdo to zpívá. Uviděl spoustu lidí, malých i velkých, kteří šli proudem k eci a v ele nesli na velikém klacku Moranu. Slamnou postavu, představující zimu, které se teď celá ves chtěla zbavit, aby už zima odešla a přišlo jaro. Když celý proud došel až k eci, zastavil se a ten, který nesl Moranu, začal předvíkat. Ostatní se potom přidávali:

Zimo, zimo, už jdi pryč,	Otevírá jarní bránu,
jaro si už chystá klíč.	jmenuje se petrklíč.

Potom Moranu zapálili a hodili ji do řeky. Hořící loutka plavala proudem pryč od vesnice a odnášela s sebou dlouhou zimu.

Velikonoční osení

Pomůcky:

- ✓ kořenáčkové
- ✓ zemina
- ✓ lopatky
- ✓ konvíčky
- ✓ osení

Postup:

Do kořenáčkové dlatky nasypou zeminu – buď rukou, nebo pomocí lopatky, cca 3 cm pod okraj. Poté si naberou do ruky semínka a hustě jimi posypou plochu kořenáčkové. Nyní semínka zasypou zeminou, lehce přimáknou a z konvíčky zalijí vodou. Vzešlé osení potom mohou ozdobit velikonočními dekoracemi.

Morana ze slámy – zápich

Pomůcky:

- ✓ tvrdka nastříhaná na plátky
- ✓ sešívák a náboje
- ✓ lepidlo (Herkules)
- ✓ kelímky
- ✓ štětce
- ✓ sláma nastříhaná na krátké kousky
- ✓ vatové kuličky s dírkou
- ✓ fixy
- ✓ špejle
- ✓ lepenka
- ✓ nůžky

Postup:

Na kornout ze stříhané tvrdky nanese se lepidlo a hustě polepíme kousky slámy. Než lepidlo zaschne, nakreslíme obličej na vatovou kuličku, kterou si napícháme na špejli. Hotovou hlavku na špejli vsuneme do dlatky Morany a přilepíme lepenkou. Aby hlavka neupadla, je možné malinko lepidla kápnout do díčky ve vatové kuličce.

Morana malovaná

Pomůcky:

- ✓ obrázky Morany na papírech A4
- ✓ vodovky
- ✓ štětce
- ✓ podložky na malování
- ✓ kelímky

Postup:

Necháme dlatku, aby si svou Moranu vybarvily podle vlastní fantazie.

Velikonoce

Celou noc zněla Ostružinkovi v uších nová básnička, kterou slyšel učky. Jen se ráno probudil, už si ji zase pobrukoval. A přitom přemýšlel nad tím, že už to má jenom kousek domů, do svého dubového lesa, do houštiny ostružiní, do svého domečku. Už se tam moc těšil, vždyť byl pryč celou zimu. Vzpomínal na to, co se mu na jeho cestách přihodilo a jaké poklady si nese domů. Moudrou knihu od skřítky Rašelinky, kouzelný drahý kámen na zlomeniny a hlavně velkou spoustu zkušeností, které na své pouti získal.

Když po obědě odpočíval pod stromem, zaslechl rychlé hopkání. Rozhlédl se kolem sebe a spatřil veselého zajíčka, který nesl košík plný vajíček. Podivil se nad tím a hned na zajíčka volal: „Ahoj, zajíčku!“ Zajíček se zastavil, podíval se, kdo ho to volá a pozdravil ho: „Ahoj, skřítku.“ Ostružinka byl rád, že se zajíček na chvíli zastavil a hned se ptá: „Kampak spěcháš? A proč máš v košíku malovaná vajíčka?“ Zajíček se zasmál a spustil:

Hody, hody doprovody,
já jsem malý zajíček,
utíkal jsem podle vody,
nesl košík vajíček.

Potkala mě koroptvička,
chtěla jedno červené,
že mi dá lán jetelíčka
a já říkal: Ne, ne, ne.

Na remízku mezi poli,
mám já strýčka králíčka,
tomu nosím každým rokem,
malovaná vajíčka.

Ostružinka konečně pochopil, že tohle není obyčejný zajíček, ale zajíček velikonoční. Co nosí malovaná velikonoční vajíčka a další překvapení. A hned si také uvědomil, že Velikonoce jsou za dveře a že jestli je chce strávit doma, mezi svými kamarády, musí si hodně pospíšet.

Rozloučil se se zajíčkem, poplácal mu krásné Velikonoce a rozběhl se k domovu. Pomalu už se začínalo stmívat, když Ostružinka konečně spatřil svůj dubový les. A za malou chvíli už byl dokonce ve svém malém domečku a ostružině. Byl tak unavený, že setkání s kamarády musel chtít nechtít odložit na druhý den. Přikryl se listem ostružiníku a za chvíli už spal jako špalek.

Pe ení jidáš

Pom cky:

- ✓ polohrubá mouka
- ✓ vejí ka
- ✓ rostlinný tuk
- ✓ cukr, mléko, droždí
- ✓ papír na pe ení
- ✓ plechy, trouba
- ✓ med a máslo na pot ení hotových jidáš

Postup:

Zad láme tužší t sto, které necháme v teple vykynout. Z vykynutého t sta odd lujeme malé kousky, které válíme na tenké krátké vále ky. Vále ky potom sto íme do spirály nebo stá íme oba konce ke st edu. Po upe ení a vychladnutí potíráme roze h átým máslem s medem.

Kraslice - zají ek

Pom cky:

- ✓ vyfouknutá vejce
- ✓ špejle
- ✓ modelína
- ✓ kelímky
- ✓ št tce
- ✓ tempery
- ✓ fén (pro urychlení schnutí barvy)
- ✓ lepidlo
- ✓ sláma
- ✓ št tce na lepidlo
- ✓ kus polystyrénu na zapichování nebo vzešlé osení
- ✓ stužka
- ✓ vyst íhané ásti zaje í hlavi ky

Postup:

Vyfouknuté vejí ko provlékneme na špejli a zajistíme kousky modelíny, aby se neprotá elo a nesjížd lo. Vybranou barvou celé vejí ko syt pot eme. Necháme uschnout nebo použijeme fén, abychom schnutí urychlili. Máme-li vejí ko suché, nalepíme postupn vyst íhané ásti na zaje í hlavi ku – uši, pusu se zoubky, umá ek a fousky ze slámy.

Kraslice - kropená

Pom cky:

- ✓ vyfouknutá vejí ka
- ✓ špejle
- ✓ modelína
- ✓ št tce
- ✓ lepidlo (Herkules)
- ✓ mouka nebo krupice nebo jemný písek
- ✓ kelímky
- ✓ št tce
- ✓ vodovky

Postup:

Vejce celé pot eme lepidlem a posypeme moukou, krupicí, pískem. Necháme zaschnout. Poté na vejí ko necháme d ti „ upkovat“ jednotlivé barvi ky, které se budou krásn rozpíjet a vytvo í nám kropená vejí ko.

Rada moudré sovy

Od samého rána se u Ostružinky scházeli všichni kamarádi z lesa. Pilet l motýlek, melák, špa ek, p iplazila se žížalka, p ilezl hlemýž , p iskákala žabka, p išlo divoké prasátko, medv d. U maliní a ostružiní se celý den slavil Ostružink v návrat. Maminka veverka p ivedla malého vever áka, pro kterého Ostružinka celou noc chystal lektvar z lé ivé bylinky antoryjky. Te p išla ta pravá chvíle, aby se p esv d il, že celou tu dlouho cestu nepodnikl nadarmo. Už po první dávce lektvaru se za al malý vever ák cítit lépe a Ostružinka mu slíbil, že když jej bude pít pravideln , uzdraví se docela. K ve eru se za ala zví átka pomalu rozcházet do svých nor, doupat a dalších dome k .

Ostružinka byl unavený, ale rána dospat nemohl. Už za svítání, jen se sluní ko vyhouplo nad les, se vypravil na svou oblíbenou procházku. Cht l zkontrolovat celý les, aby m l jistotu, že je všechno v po ádku. Došel až na kraj lesa, kde už za ínala louka, a posadil se na mezi. Rozhlédl se kolem sebe a o i se mu rozzá ily radostí. Všude kolem n j svítila malá sluní ka podb lu léka ského. Už se t šil, až zase za ne sbírat lé ivé rostlinky a chystat z nich lektvary pro nemocná zví átka. Sluní ko pomalu šplhalo nad les, který se za al probouzet. Mezi stromy se procházela srnka se srne kem a bylo jim spolu dob e. P i zpáte ní cest pozoroval lišku s liš aty, jak si vesele hrají kolem své nory. A najednou mu bylo smutno. Smutno, že je v lese jediný, kdo nikoho nemá – kamarádku, d ti. A to mu bylo líto. Nev d l, co s tím. Uklízel ve svém dome ku a p emýšlel, jaké by to bylo, kdyby tu m l n jakou sk ít í kamarádku. Ale kde ji vzít? A pak ho napadlo, že si p jde pro radu ke staré moudré sov .

Našel ji na starém dubu.
„Dobrý ve er, moudrá sovo,“ pozdravil sk ítek. „Húúú, dobrý ve er, Ostružinko,“ odpov d la sova. „Víš, sovo, p išel jsem za tebou, protože mám velké trápení,“ posteskl si Ostružinka. „Já vím, co t trápí, Ostružinko,“ zahoukala sova. Ostružinka otev el p ekvapením pusu do ko án. „Ty víš, co m trápí? Jak to víš?“ „To je jednoduché. Nikdo není rád, když je sám. Každý živý tvor pot ebuje k sob n koho, koho má rád a kdo má rád jeho. S kým se m že radovat, ale i se sv ít se svým trápením,“ tichounce houkala sova. Ostružinka se tedy osm lil a zeptal se: „A sovo – um la bys mi poradit?“ Sova p ikývla svou moudrou hlavou. „To víš, že ano. Pot ebuješ najít kamarádku. U nás v lese jsi jediný sk ítek, ale vydáš-li se na cestu p es potok a louky, dojdeš do lesa, na jehož okraji roste bez. V n m bydlí bezová víla. Bude s ní možná trošku t žší po ízení, ale budeš-li vytrvalý, ur ít si ji brzy p ivedeš k nám do lesa.“ Ostružinka se mohl ud kovat za moudrou radu a rozhodl se, že po zít ejší ranní obch zce hned vyrazí na cestu za svou bezinkovou vílou.

Sova

Pomůcky:

- ✓ roličky od toaletního papíru
- ✓ části soviho těla na tvrdce
- ✓ nůžky
- ✓ vodovky
- ✓ kelímky
- ✓ štětce
- ✓ podložky
- ✓ lepidlo (tyinka)

Postup:

Návod najdeme na:

<http://www.dltk-kids.com/animals/mowl.html>.

Vymalujeme jednotlivé části těla sovy. Necháme zaschnout a poté vystihneme. Nakonec jednotlivými díly polepíme roličku od toaletního papíru a moudrá sova je na světě.

Mnoho dalších nápadů na výrobky z rolíček od toaletního papíru najdete například na:

<http://www.squidoo.com/toilet-paper-roll-animal-crafts-for-kids>.

Podběl

Pomůcky:

- ✓ žlutý a oranžový krepák nebo papír
- ✓ žlutá tvrdka
- ✓ hrnek na obkreslení menšího kruhu
- ✓ tužka
- ✓ nůžky
- ✓ lepidlo (tyinka)
- ✓ zelená tvrdka
- ✓ miska na obkreslení většího kruhu

Postup:

Na žlutou tvrdku obkreslíme kolem hrnečku kruh a vystihneme. Ze žlutého krepáku nebo papíru vytrháváme malé kousky. Ty potom lepíme na žlutý kruh od vnějšku ke středu tak, aby se květy překrývaly a vytvořily tak plastický dojem. Do středu potom nalepujeme pomákané kousky oranžového papíru nebo krepáku. Ze zelené tvrdky vystihneme větší kruh „trávy“ obkreslený podle misky. Nakonec celé květenství nalepíme na trávu.

Motýlí dárek pro vílu

Ostružinka celou noc p emýšlel o rad moudré sovy a o bezinkové víle. Usnul teprve k ránu a tak se probudil, až když už sluní ko stálo vysoko nad lesem. Na nic ne ekal, zabalil si sv j rane ek a vypravil se na cestu.

Sluní ko svítilo a cesta sk ítkovi rychle ubíhala. Díval se kolem sebe a m l radost z jara, které bylo vid t i cítit na každém kroku. Žlutými kvítky zá ily zlatice, bílými kv ty obsypané meru ky svítily do dálky. Pod jedním takovým rozkvetlým stromem Ostružinka usedl, aby si odpo inul a naob dval se. Myslel na bezinkovou vílu a na to, jak jí p esv d í, aby se s ním vrátila do jeho lesa a žila v jeho dome ku. Najednou ho napadlo, že bezinkovou vílu ur it pot ší, když jí p inese n jaký dárek. Ale co by to m lo být?

Jak tak p emýšlel a rozhlížel se kolem sebe, zahlédl na zemi pod listy rostlin n jaký pohyb. Co to bylo? Sklonil se k zemi a uvid l malou housenku. Ležela na zádech, t epala noži kami a nemohla se oto it. Ostružinka ji opatrn oto il na noži ky. Housenka zamrkala a pod kovala: „D kuji ti. Zachránil jsi mi život.“ Ostružinka odpov d l: „Není za , housenko. Už se m žeš vrátit zpátky na list. Asi jsi z n j spadla dol .“ „Na list?“ ptala se udiven housenka, „a co bych tam d lala? Já žiji na listech?“ pokračovala nechápav dál. Te se sk ítek vylekal. Ona asi housenka spadla na hlavi ku a te si nepamatuje ani to, že je housenka motýla a co musí ud lat, aby se z ní stal krásn barevný motýl. „Poslyš,“ zeptal se opatrn Ostružinka, „ty nevíš, že jsi housenka motýla?“ „To nevím,“ odpov d la housenka smutn , „od té doby, co jsem spadla sem dol , si nepamatuji v bec nic.“ Ostružinka neváhal a hned povídala: „Tak víš co, já ti p ipomenu, kdo jsi a co musíš ud lat, aby se z tebe stal krásn barevný motýl.“

Housenka samoz ejm souhlasila a tak jí Ostružinka za al vypráv t, jak se z vají ka vylíhne malá

housenka, která se živí listy rostlinky, na které se narodila. Jí a jí, a když už je dost najedená a baculatá, schová se do dome ku, kterému se íká kukla. V kukle n jaký as spí, a když p ijde její den, kukla praskne a vyletí z ní krásný motýl. Housenka m la velkou radost, že už ví, kdo je a co má d lat. A aby se Ostružinkovi alespo trochu odvd ila za jeho pomoc, povídala: „Ostružinko, moc ti d kuji. Mohu te poradit já tob ?“ Sk ítek se podivil, s ím by mu

mohla housenka pomoci. „Víš, slyšela jsem, jak jsi tady pod stromem p emýšlel nad dárkem pro svou bezinkovou vílu. Já myslím, že každé víle ud láš radost, když jí p ineseš nové šati ky.“

Ostružinka m l z takové rady velkou radost a hned se rozhodl, že se dá do práce. Našel osam lý bez a posbíral pod ním spadané listí. Z n j potom za al šít šati ky pro vílu. Byly však smutné, hn dé. Ostružinka p emýšlel, jak je vylepšit. Najednou se obloha zatáhla a za alo pršet. Sluní ko se však nedalo a svítilo i do dešt . Tak se p es celou oblohu rozvinula krásná duha. Ostružinka zajásal: „Duho, prosím, dej mi trošku svých veselých barev na šaty pro bezinkovou vílu!“ Duha se nedala dlouho prosit a poslala své barvy na sk ítkem práv došité šaty. Ty se rozzá ily všemi barvami duhy. Ostružinka byl p esv d en, že lepší dárek pro svou vílu vyrobit nemohl.

Motýl

Pomůcky:

- ✓ šablony motýl
- ✓ klovatina
- ✓ štětce na klovatinu
- ✓ tempery rozmíchané v kelímkách
- ✓ štětce na tempery

Postup:

Na šablonu motýla naneste přímo z lahvičky klovatinu. Rozetete štětce. Množství klovatiny nepřete, aby vám z motýla nestékala dolů. Nyní nechte děti dlat barevné temperou a společně pozorujte, jak se budou rozpíjet. Jsou-li děti s výtvořem spokojené, nechte zaschnout, motýl je hotový.

Duhová trička

Pomůcky:

- ✓ bílá bavlněná trička bez potisku
- ✓ barvy pro studenou batiku (např. <http://www.chevas.pha.cz/eshop/>)
- ✓ gumičky
- ✓ gumové rukavice
- ✓ igelitové sáčky
- ✓ plastové ubrusy na zakrytí stolu

Postup:

Postupujte při barvení podle návodu na konkrétních barvách. Zajistěte, aby děti mly určit bavlněná trička, jinak jim barva nechytne (osvědčilo se mi nakoupit je pro děti hromadně).

Rum nice pospolná

Ostružinkovi tak přibyla další cenná věc do jeho raněnku. Kromě moudré knihy od Rašelinky a kouzelného kamene tam teď ukrýval i dárek pro bezinkovou vílu – duhové šatky.

Prošel přes lesy, potoky, pole, až se dostal na louku, která pomalu zarůstala stromy. Ty stromy, to byly akáty. Akáty s krásnými květy a pichlavými větvičkami. Ostružinka věděla, že akáty by tu být neměly. Škodily všem ostatním stromům, moc rychle se rozrůstaly a skoro nic pod nimi nerostlo. Jenže s tímhle problémem si neporadí, to věděla. Akáty vysázeli lidé a také jen oni je mohli zase pokácet a zajistit, aby se dál nešířily.

Ostružinku ale zaujalo ještě něco jiného. Pod jedním mladým akátem plakaly dvě malé červené ploštice – rum nice pospolné. Ostružinka se k nim sklonil a přikně pozdravil: „Ahoj, rum nice, proč tady vzdycháte a pláčete?“ Rum nice přestaly na chvíli plakat a tak trochu menší odpověděly: „Když my jsme byly neposlušné a takhle to dopadlo. U našeho akátu spal ježek a my jsme se bavily tím, že jsme lezly na jeho bodliny a hrály si v nich na schovávanou. Zkušenější a moudřejší ploštice nám říkaly, a to neděláme. Že se ježek může probudit, my nestihneme včas slézt dolů a on nás odnese pryč. No a vidíš. Měly pravdu. Přesně to se stalo. A nám se teď po ostatních moc stýská. Jenže neznáme cestu domů.“

A hned nato se obě znovu rozplakaly.

Ostružinka se zamyslel a řekl oběma nešťastným plošticím: „Pokejte tady, já se zkusím porozhlédnout kolem, třeba se mi podaří váš akát najít.“ Rum nice přestaly plakat a plakaly. Ostružinka se vydal kolem louky. Zem byla mokrá a tak po chvíli našel ježčí stopy. Vydal se po nich nazpátek a stále je bedlivě sledoval, aby se mu neztratily. Po nějaké době konečně našel, co hledal. Mohutný starý akát měl celou spodní část kmenu pokrytou celým množstvím rum nice. Ostružinka pozdravil a hned se ptal, jestli našel rodinu, které se ztratily dvě kamarádky. Ploštice kývaly hlavami, že ano, že neposlechly dobré rady a tak je ježek odnesl pryč. Skřítek byl rád a posílil i rum nice, když jim prozradil, že jejich kamarádky našel a že jim je dokonce přivede nazpátek.

Po ježčích stopách se vrátil pro ztracené neposlušky a za chvíli už přijímal díky celé velké rodiny, která měla radost z návratu svých ztracených. I Ostružinka byl rád, ale pozvání na oslavu musel odmítnout, protože už se blížil k lesu, kde bydlela bezinková víla.

Rum nice

Pomůcky:

- ✓ tvrdky A3
- ✓ nůžky
- ✓ provázek
- ✓ molitanová razítka na tyčích různých velikostí
- ✓ červená tempera
- ✓ malé misky
- ✓ černá tempera

Postup:

Ze tvrdky A3 vystihneme tvar krovek rum nice pospolně. Dítě namáčí molitanová razítka do červené barvy a otiskují na tvrdku, až ji celou pokryjí. Poté černou temperou razítkují vzory na krovkách ploštic. Nakonec krovky v prostředku rozstihneme cca do poloviny. V horní části po krajích propíchneme dírky, protáhneme provázek a připevníme děti na záda.

Stopa ruky – sádrové odlitky

Pomůcky:

- ✓ miska na rozmíchání sádry
- ✓ sádra
- ✓ lžice nebo vidlička na míchání sádry
- ✓ odměrka na vodu a sádro
- ✓ tvrdky A4
- ✓ nůžky
- ✓ lepenka
- ✓ umyvadlo, teplá voda, mýdlo, ručník
- ✓ barevné tempery rozmíchané v kelímkách
- ✓ štětce
- ✓ fén pro rychlejší sušení

Postup:

Ze tvrdky A4 vyrobte nízkou krabíčku – položte všechny strany tak, aby vám uvnitř vznikl obdélník, do kterého se vejde otevřená dlaň dítěte. Poté od rohů ke středu překládáme nastříhané papírky a zvedneme a oblepíme lepenkou. Krabíčka je hotová a je čas rozmíchat sádro. Do misky rozmíchejte 1 odměrku vody a 2 odměrky sádry. Rozmíchanou sádro vlijte do připravené krabíčky, několikrát z malé výšky „hoďte“ nastříhané papírky, aby byl povrch hladký. Po 5-10 minutách (podle hustoty sádry) nechte dítě, aby do sádry otisklo svou otevřenou dlaň. Dbejte na pravidelné a rovnoměrné zatlačení jednotlivých prstů i dlaně. Po zatvrdnutí sádry můžete odlitek z rámečku vyjmout a okolí dlaně omalovat barevnou temperou, aby ručička více vynikla. K urychlení tvrdnutí sádry můžete použít fén.

Setkání s Bezinkou

Od rána nic to už nebylo k lesu, kde měla bydlet bezinková víla, daleko. Ostružinka dorazil na kraj lesa k polednímu, sluníčko stálo vysoko na obloze a Ostružinka už se nemohl do kat, až se s bezinkovou vílou konečně setká.

Zpod bezinek ucítil příjemnou vůni a hned na to se mu ozvalo hladové bříško. Úplně zapomněl, že od rána vůbec nic nejedl, tolik spěchal za svou vílou. Ostružinka se osmílel a začal na malý domeček v bezové houštině, na které už začínaly rašit světlé zelené lístky. Zpočátku se nedalo nic a tak Ostružinka začal ještě jednou. A hned nato uslyšel za dveřky lehounké rychlé křáky. Dveřka se otevřela a Ostružinkovi se zatajil dech. Před ním stála krásná malá víla, celá bílá, zelená a fialová, stejně jako bezinky, pod kterými bydlela a které jí daly jméno. Dívala se na skřítku a plakala. Ostružinka se konečně vzpamatoval. „Dobrý den. Jsem lesní skřítek Ostružinka.“ „Dobrý den, Ostružinko, já jsem Bezinka,“ odpověděla malá víla. „Prosím, pojď rychle dál, ať se mi nespálí obličej.“

Ostružinka na nic neplakal a rád se vydal za Bezinkou do domečku. Uvnitř bylo všechno krásné jako jeho víla. Došel až do kuchyně, kde právě Bezinka šikovně otáčela malé placičky na pánvi. „Posaď se, prosím, Ostružinko. Hned to bude hotové,“ vyzvala víla skřítku. Ostružinka pod koval a posadil se na židli ke stolu. Za malou chvíli už skutečně chystala na stole. Talířky, hrníčky, džbánek s voňavou marmeládou. A nakonec plnou misku těch malých teplých placiček. „Prosím, Ostružinko,

poobdivej se mnou. Moc mi to potěší,“ pozvala Bezinka Ostružinku. „Děkuji, Bezinko, moc rád. Od rána jsem nic nejedl, tolik jsem spěchal. Tohle jídlo ale neznám. Můžeš mi poradit, jak se jmenuje?“ zeptal se Ostružinka. „Dneska jsem připravila svoje oblíbené palačinky. Polož si vždycky jednu na talířek, potí marmeládou a sto do ruličky. A pak už dobrou chuť,“ vysvětlila Bezinka Ostružinkovi. Ostružinka se nedal dvakrát pobízet a za chvíli už si pochutnával na výborných vílích palačinkách.

Když dojedli a dopili bezinkovou šávu, zeptala se Bezinka Ostružinky: „Řekals, že jsi od rána nic nejedl, protože jsi spěchal. Povíš mi, proč jsi spěchal?“ Ostružinka se malinko začervenala a přemýšlel, jak by Bezince pověděl, že by si ji rád odvedl sebou do dubového lesa a vzal si ji za ženu. Potom se osmílel a odpověděl: „Bezinko, jsem lesní skřítek, žiji sám v dubovém lese a je mi smutno. Moudrá sova mi poradila, jak se samoty zbavit. Mluvila o tom, abych si našel někoho, kdo by se mnou chtěl žít v mém lese. A nakonec mluvila o tobě. Proto jsem se vypravil na cestu, abych tě našel. A také jsem ti vyrobil dárek, abys věděla, jak moc velkou radost by mi udělalo, kdybys chtěla jít se mnou.“ Zrůně ku vytáhl duhové šaty a těsoucím se rukama je podal víle. S napětím se podíval na Bezinku.

Víla si vzala od Ostružinky krásné duhové šaty a dlouho si je prohlížela. Potom se pokoukala zahledět na Ostružinku a stejně jako on před chvílí se začervenala. „Děkuji, Ostružinko. Prosím, pokračuj tady na chvíli.“ A hned na to odběhl s duhovými šaty pryč. Netrvalo dlouho a víla byla zpátky. Ostružinka na ní mohl oči nechat. Bezinka se oblékla do duhových šatů a moc jí to slušelo. „Ostružinko, přemýšlela jsem o tvé nabídce,“ zašeptala víla, „a ráda bych ti odpověděla.“ Ostružinka ani nedýchal. „Moc ráda půjdu s tebou do dubového lesa. I já jsem tady sama a ty se mi moc líbíš.“ Skřítek téměř vyskočil radostí ze židle. „Bezinko, děkuji ti. Uvidíš, že se ti u mě v lese bude líbit.“

Bezinka

Pomůcky:

- ✓ papíry A4 s černobílým obrázkem Bezinky
- ✓ kelímky
- ✓ štětce
- ✓ vodovky

Postup:

Necháme děti, aby si vymalovaly svou vlastní Bezinku.

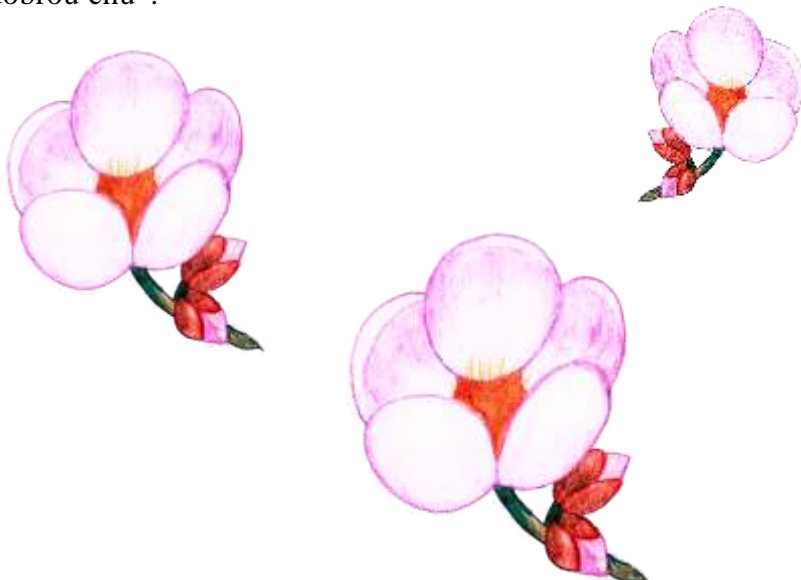
Pečení palačinek

Pomůcky:

- ✓ miska na palačinkovou hmotu
- ✓ mixér
- ✓ hladká mouka
- ✓ vejce
- ✓ mléko
- ✓ sůl
- ✓ olej
- ✓ pánvičky
- ✓ lžičky
- ✓ marmeláda
- ✓ misky na marmeládu
- ✓ talíře
- ✓ obrátka

Postup:

Spolu s dětmi nalijeme palačinkovou směs na pánvičku, rozlijeme a pečeme. Obrátíme, hotovou palačinku přesuneme na talíř. Necháme děti nabrat na lžičku marmeládu, rozetít po palačince a odstříhat do ruličky. Nakonec si s dětmi popojeme dobrou chuť.

Rozvodn ý potok

Celou noc hust ěršelo, a když se ráno Ostružinka s Bezinkou probudili, bylo okolí bezového dome ku podmá ené a plné louží. Sluní ko sice nesm le vykukovalo za oblá ky, ale na vysoušení vody ješt sílu nem lo. Sk ítek s vílou byli rozhodnutí, že se i p es nep íze po así vypraví na cestu do dubového lesa. Bezinka si sbalila sv j rane ek, ale co v n m nesla, to Ostružinkovi ukázat necht la.

P ešli p es promá enou louku plnou zav ených kv t , které ekaly, až je sluní ko osuší. Slyšeli podivné hu ení a nev d li, odkud se bere. Za malou chvílku však na to p išli. Stanuli na b eh u lesního potoka, ale místo n j p ed nimi hu ela divoká eka. Ten no ní liják rozvodnil líný pot ek tak, že se p es n j nedalo p ejít. Lávka byla dávno pry a Ostružinka s Bezinkou stáli bezradn ě na b eh u a lámali si hlavy, jak se dostat na druhou stranu.

Najednou uslyšeli, jak je n kdo volá. Rozhlédli se kolem sebe a na kmeni staré olše spat ili pavouka k ížáka. Volal na n : „Bezinko, Ostružinko!“ P išli blíž a Ostružinka se zeptal: „Ahoj, k ížáku. Pro na nás voláš?“ K ížák se na oba podíval svýma osmi o ima: „Myslím, že bych vám mohl pomoci. Pot ebujete se dostat na druhou stranu a lávku vzala velká voda. Já bych vám ale mohl vyrobit novou ze svých pavou ích vláken. Chcete?“ zeptal se k ížák. Sk ítek i víla zajásali: „To víš, že chceme, to bys byl, k ížáku, moc hodný.“ „Tak se posa te tady pod strom a po - kejte,“ vyzval oba k ížák a dal se do práce. Po kal si na správný vítr a vypustil první vlákno. Zachytilo se na v tvi ce olše na druhé stran potoka a k ížák je p kn utáhl. P idal druhé vlákno, t etí, tvrté a za chvílku se nad rozbou eným potokem vznášela pavou í lávka pro Ostružinku s Bezinkou. Oba dva k ížákovi p kn pod kovali a opatrn vstoupili na lávku. Šli pomalu a opatrn , protože pavu ina se nad potokem houpala a voda chvílkami vyst ikovala hodn

vysoko. Než se dostali na druhou stranu, stálo už sluní ko p kn vysoko na obloze a za ínalo h át. Ostružinka pomohl Bezince na zem a spole n zamávali k ížákovi na druhé stran potoka: „D kujeme, k ížáku, d kujeme!“ K ížák jim spokojen zamával a dal se do výroby další pavu iny, tentokrát už pro sebe, aby si ulovil n co k ob du.

Ostružinka s Bezinkou se vydali na další cestu do dubového lesa a doufali, že už bude bez p ekážek.

Pavučina

Pomůcky:

- ✓ špejle
- ✓ barevné bavlnky

Postup:

Ze tří špejlí vytvoříme kostru pavučiny. Necháme děti vybrat si barvu bavlnky, ze které budou tvořit pavučinu. Stejně jako pavučinu vytvoříme omotáváním špejlí hustě u sebe, dále již budou od sebe jednotlivá vlákna vzdálená cca 2 cm. Lepidlem poté nalepíme do středu pavučiny (tam bude držet nejlépe) pavouka.

Pavouk

Pomůcky:

- ✓ hladká mouka, sůl
- ✓ vlažná voda, olej
- ✓ hrnek a lžice na odměňování množství
- ✓ miska
- ✓ vodovky nebo tempery
- ✓ štětec
- ✓ kelímky
- ✓ lepidlo
- ✓ papírová ošlechta

Postup:

Ze surovin vyrobíme slané těsto. Do misky vsypejte 2 hrnky mouky, 1 hrnek soli a pomalu přilévajte vlažnou vodu (cca ¼ hrnku). Rukama hněte těsto, až je z něj hladký bochník. Přidáním lžice oleje bude těsto vláknější. Nyní si z těsta vymodelujte tělo pavouka – křížáka. Pavouci mají osm nohou – vymodelujte osm válečků – 4 delší a 4 kratší. Na přední části přilepte „hlavohru“ – pavouci mají hlavu spojenou s tělem (a z této části také vystupují všechny nohy) a krátkou „stopkou“ zadek, který je daleko v tšší než hlavohru. Mezi přední párou nohou můžete ještě přilepit dvě malá klepýtká (ta obsahují jedovou žlázu).

Po zatvrdnutí nechte děti pavouka vymalovat, nezapomejte na kříž, aby to byl skutečný křížák. Úplně na konec nalepte na přední část pavouka ošlechta a celého přilepte na pavučinu.

Malá vydra

Když Ostružinka s Bezinkou p ekonali díky k ižákov pomoci rozvodn ý potok, pokračovali po jeho b eh u dál k dubovému lesu. Sluní ko svítilo a voda pomalu opadávala. Po poledni se sk ítek s vílou posadili na b eh potoka, aby si odpo inuli. H áli se na sluní ku, ob dvali. Bezinka si najednou položila prst p es ústa a mrkla na Ostružinku: „Pssst!“ ukázala na b eh potoka. Ostružinka se podíval sm rem, kterým víla ukazovala, a po chvílce spat il to samé, co ona.

Pod b ehem se na n dívala dv malá o ka. O ka malé vydry. Bezinka pomalu vstala a zlehka, aby vydru nevyplašila, se vydala ke b eh u. Vydra se nehýbala, jako by ekala, až k ní Bezinka dojde. Víla došla až k vyd e a posadila se na b eh: „Ahoj, já jsem Bezinka. A tam sedí sk ítek Ostružinka,“ p edstavila je víla. „Ahoj, já jsem vydra, tedy zatím jen malé vyd í batole. A mám velké trápení. Myslíš, Bezinko, že byste mi dokázali s Ostružinkou pomoci?“ Bezinka neváhala ani chvílku, pohybem ruky p ivolala i Ostružinku a potom vyzvala vydru, aby jim pov d la, co ji trápí. „To máte tak. Maminka se m snaží nau it, jak si ulovit rybi ku k ob du a mn se to po ád neda í. A maminku to musí ur it trápit. Navíc má práci i s mými brat í ky a sest i kami. A k tomu všemu budou mít všechny maminky za pár dní svátek a já nevím, jaký dárek jí dám. Mám ji moc ráda a cht la bych jí ud lat radost.“ To všechno vypov d la malá vydra a ut ela si slzi ku, která se jí vykutálela z oka.

Ostružinka s Bezinkou dali hlavy dohromady. „Víš, vydro, my si myslíme, že úpln nejv tší

radost ud láš mamince tím, když se nau íš lovit ryby z potoka a potom ji tím p ekvapíš,“ pov d la Bezinka, na em se s Ostružinkou domluvili. Jenže vydru to nepot šilo: „Vždy víte, že to práv neumím.“ „Zatím ne, ale když ti pom žeme, ur it to dokážeš,“ vysv ttila neš astné vyd e Bezinka. Utábo ili se oba na b eh u potoka a každý den, ráno, v poledne i ve er, pomáhali malé vyd e nau it se lovit ryby z potoka. Za ínali t mi menšími, postupn p idávali v tší. Malá vydra m la obrovskou radost, když se jí kone n za alo da it. A potom už p íšel ten slavnostní den. Svátek maminek. Malá vydra si p ivstala a hned se pustila do lovu. Než Ostružinka s Bezinkou vylezli z pelíšku, m la za sebou už n kolik pokus . V okamžiku, kdy sk ítek s vílou stanuli na b eh u potoka, vyno ila se malá vydra s krásnou rybou, které se šupiny na sluní ku zlat leskly. Zamávala ocáskem na rozlou enou a pod kování a plavala za svou maminkou, aby jí dala ten nejkrásn jší dárek na sv t – svoji lásku a ješt k tomu vlastnoru n ulovenou rybi ku.

Bezinka i Ostružinka m li radost, že to tak dob e dopadlo. Žádný dárek pro maminku není vzácn jší než ten, na kterém si dáme záležet a který pro ni p ichystáme sami vlastníma rukama.

Zlatá rybka

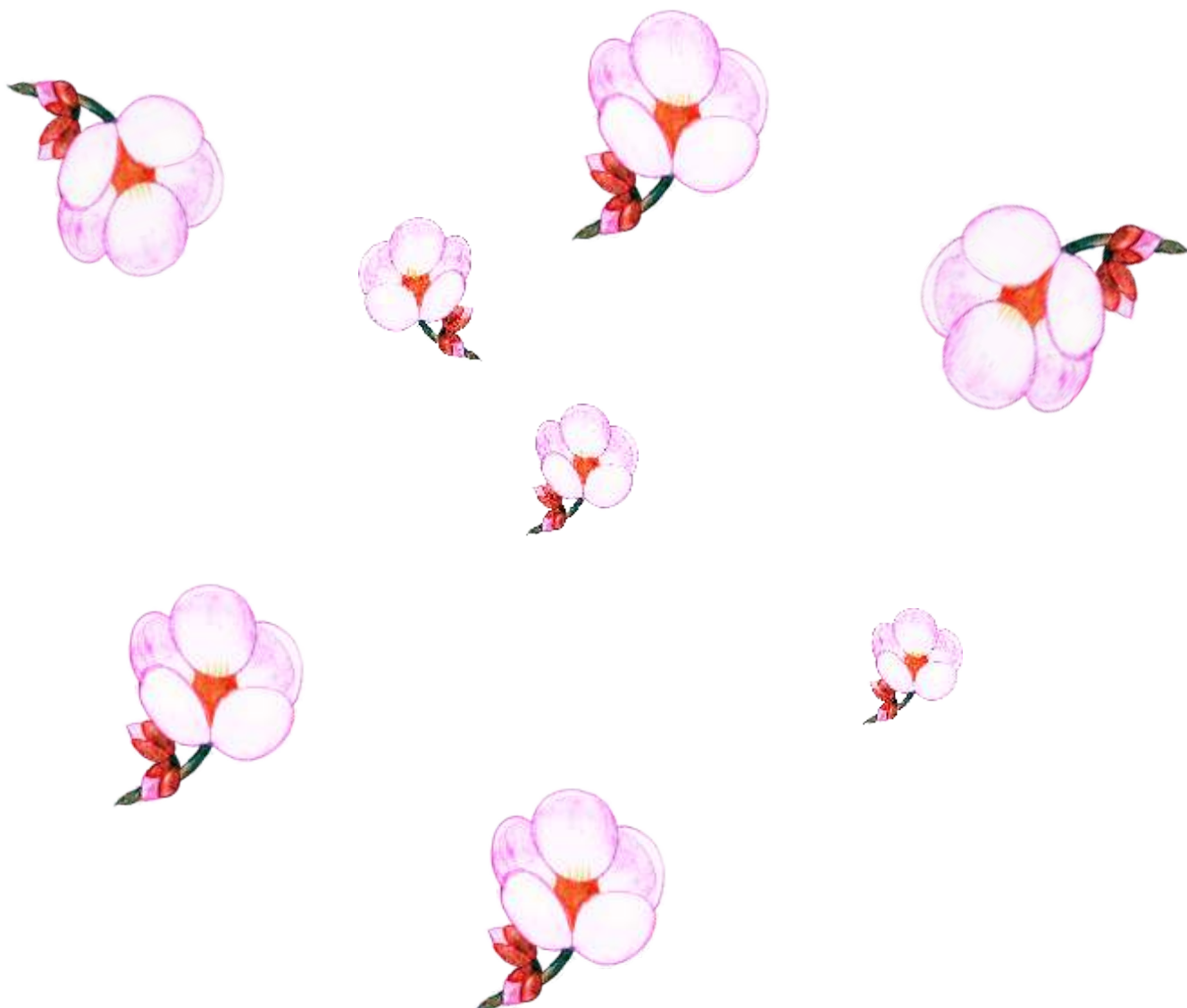

Pomůcky:

- ✓ žlutá tvrdka
- ✓ nůžky
- ✓ tužky
- ✓ balené bonbóny
- ✓ černá fixa
- ✓ lepidlo

Postup:

Ze žluté tvrdky vystihneme obrys ryby, který obtáhneme černou fixou a dokreslíme hlavu a oko. Tloušť ryby potěme lepidlem. Na místo šupin lepíme rybí balené bonbóny – různé barvy, které se budou v celofánu prokmit lesknout.

Prom na pampelišky

Ostružinka s Bezinkou pokračovali podél potoka, kde pomohli malé vydě, až došli na velkou louku. Vylezli si na trnku na jejím okraji, posadili se mezi listy a pozorovali okolí. Nad rozkvetlými květinami poletovali motýli, bzučely v elky a poskakovaly kobylky.

Najednou se Bezinka zamyslela. Chvilí nato už se ptala Ostružinky: „Ty, Ostružinko, pověz mi, jak je možné, že když jsme opouštěli můj rodný bez, kvetly všude pampelišky žluté jako sluníčko. A podívej se kolem sebe. Nikde ani kousek žluté, jen bílé balónek nebo prázdné pampelišky.“ Ostružinka vzal Bezinku za ruku a vyzval ji: „Pojď se mnou, ukážu ti to přímo na louce.“

Společně šli dolů a vydali se mezi rozkvetlé květiny. Když došli k ostružině pampelišek, ukázal Ostružinka na bílý ochmýřený balónek na pampelišce: „Podívej se, tady ještě před pár dny bylo malé žluté sluníčko. To odkvetlo a potom z něj stala semínka, kterými se pampeliška rozmnožuje.“ „A Ostružinko, jak se ta semínka dostanou na zem, aby mohla příští jaro vyklíčit?“ „Vidíš tady ty malé padáčky na konci? Když zafouká vítr, vezme padáčky s sebou a odnese je na různá místa na louce. Tam spadnou na zem a příští jaro z nich vyrostou nové pampelišky. A tyhle prázdné – to jsou pampelišky, kterým už vítr všechna semínka rozfoukal.“ Bezinka se nestačila divit: „Ostružinko, ty kytíky to mají moc chytě za řízení. A ty jsi takový moudrý, co všechno víš. Jsem moc ráda, že jsem se vydala s tebou. Teď mám možnost se od tebe spoustu nových věcí naučit.“

Ostružinka byl rád, že se Bezince jejich společné putování a dobrodružství líbí. Vzal jednu pampelišku s bílým ochmýřením, podal ji Bezince a řekl: „Teď už jí utržením neublížíme – semínka dozrála a my si teď můžeme zahrát na vítr. Foukni.“ Bezinka foukla a všude kolem začaly poletovat bílé padáčky. Foukl i Ostružinka a jak se stídali, byla pampeliška za chvíli prázdná.

Cestou přes louku rozfoukali ještě několik pampelišek a potom už vstoupili do dubového lesa.

Louka

Pomůcky:

- ✓ krabice
- ✓ bílé tvrdky nastříhané na formát vnitřních rozměrů krabice
- ✓ tempery – žlutá a zelená
- ✓ štětec
- ✓ kulíky (nejlépe těžké skleněné)

Postup:

Do krabice vložíme bílou tvrdku a na několik míst nakapeme zelenou a žlutou temperu. Vložíme kulíku (ti šikovníjší mohou i dva) a pomalými pohyby k sobě, od sebe, doprava a doleva koulíme kulíku, která na sebe nabírá barvu a vytváří krásný obrázek louky. Necháme uschnout. Můžeme nalepit květy, motýly nebo tuší prokreslit vlnu.

Pampeliška

Pomůcky:

- ✓ žlutá a bílá tvrdka nebo papír
- ✓ nůžky
- ✓ lepidlo Herkules
- ✓ misky, kelímky
- ✓ štětec

Postup:

Na obrázek louky, který jsme vytvořili kulíkou, nanese do malého kruhu (velikosti pampelišky) lepidlo. Ze žlutého papíru stříháme tenké proužky a nalepujeme do kruhu jako květy pampelišky. To samé můžeme vyzkoušet i s bílým papírem – získáme pampelišku odkvetlou.

Velí úl

Pomůcky:

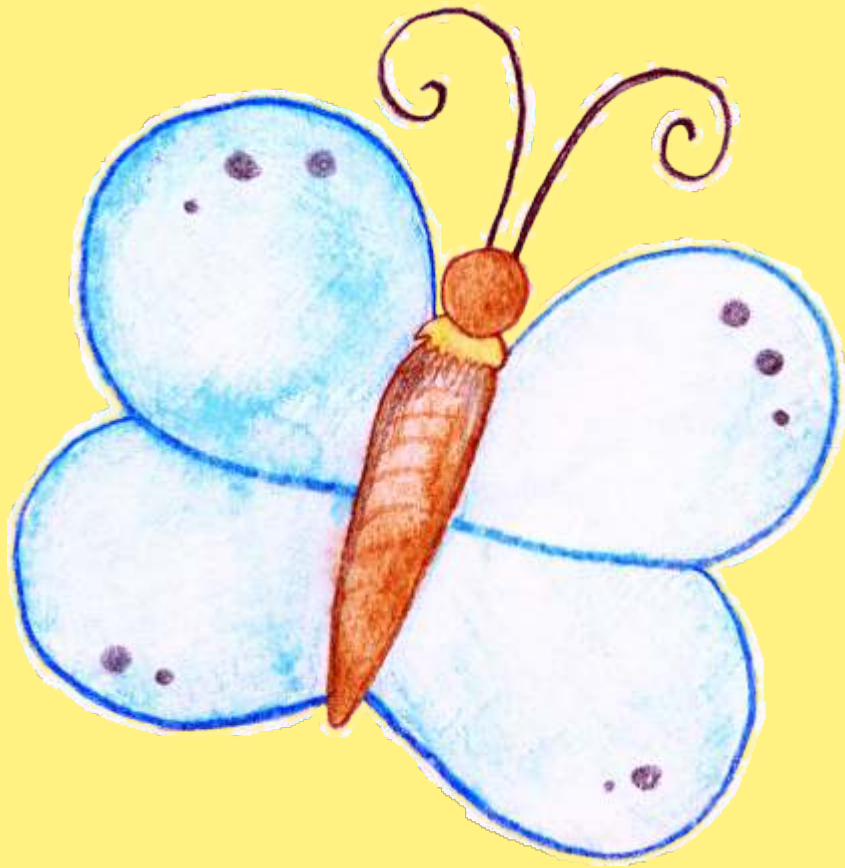
- ✓ tvrdky ve tvaru šestiúhelníku
- ✓ bramborová razítka ve tvaru šestiúhelníku
- ✓ barevné tempery
- ✓ černé tuše se špejlemi
- ✓ misky, kelímky
- ✓ štětec

Postup:

Bramborová razítka natíráme barevnými temperami a otiskujeme do bílého šestiúhelníku. Po zaschnutí barev můžeme do jednotlivých buněk kreslit tuší známá vývojová stadia vlny. Ze všech těchto prací pak můžeme sestavit celý úl.

Léto

Divadlo pro mláďátka

V dubovém lese bylo zelené šero. Na stromech se v mírném vánku třepaly svtlounce zelené mladé lístky a kolem zněl zpívající ptáček. Bezinka se zastavila a pozorovala tu krásu kolem sebe: „Ostružinko, tady je krásná.“ Skátek byl rád, že se jeho bezinkové víle les líbí a odpověděl: „Vítám tě ve svém lese, Bezinko. Moc bych si přál, aby se ti tu líbilo a našla jsi tu svůj domov.“ Bezinka se stále rozhlížela kolem dokola a tak ji Ostružinka vzal za ruku a úzkou lesní pěšinou vedl ke svému domku pod starým dubem. „Tak jsme tady,“ vyrušil Ostružinka Bezinku z rozjímání, „pojď, prosím, dál.“ A otevřel dveře svého domku. Bezinka podskočila a vstoupila dovnitř. „Máš to tady moc pěkné, Ostružinko. Už tě vím, že mi tu bude líbit,“ zašeptala víla skátkovi do ucha. Každý si potom vybalil svůj ranec a společně posvačili.

„Uk, uk, uk,“ ozvalo se lehké zaklepání na dveře. Ostružinka šel ke dveřím a jen co je otevřel, nemohl uvěřit vlastním očím. Kolem jeho domku stála snad všechna zvířátka z lesa a zdravila ho a vítala a spolu s ním i Bezinku. Nejhlásit jí k ní ela sojka a Ostružinka hned vedl, kdo jejich návrat rozhlásil polese. Zahálo ho u srdíčka, že na něj všichni tak mysleli a hned jim představil Bezinku, která se všem zvířátkům moc líbila.

Když se přivítali a rozešli zase do svých domků, všiml si Ostružinka, že moudrá sova stále sedí na spodní větvi starého dubu a čeká. „Moudrá sovo, rád bych tě podskočil za tvou dobrou radu,“ ozval se skátek. „I není záležitost, Ostružinko, rádo se stalo, ale proto tu nečekám,“ odpověděla sova. „Stalo se něco?“ vylekal se skátek. „Neboj se, Ostružinko, nic špatného se neděje. Jen jsem tě přišla o něco poprosit. Víš, blíží se svátek všech mláďátek a my bychom jim chtěli jako jejich rodiče dát nějaký dárek. Marně jsme si lámali hlavu, co by jim udělalo radost. Myslíš, Ostružinko, že bys dokázal něco tak rychle vymyslet?“ zeptala se sova.

Ostružinka se zamyslel, chvíli si špítl s Bezinkou a potom sově odpověděl: „Nic se neboj, moudrá sovo, všechno bude v nejlepším pořádku. Jen, prosím, zajisti, aby byla všechna lesní drobotina posetřena na palouku. A požádej své tlušky, aby přiletěly svítit jako lucerničky.“ Sova skátkovi podskočila a odletěla zařadit všechno potřebné. Ostružinka s Bezinkou se mezitím vrátili do domku a celé odpoledne tam cosi kutili. Navečer, právě když se lesní mláďata začala scházet na palouku, už na ně čekali i Ostružinka s Bezinkou, kteří ale byli schovaní za velkou oponou z listů. Jakmile se setmělo a své tlušky rozsvítily svoje lucerničky, ozvalo se zacinkání stříbrného zvonku a opona se otevřela. Skátek Ostružinka s vílou Bezinkou připravili pro všechny diváky krásné loutkové divadlo – pohádku O velikém čepci. Po skonění nebral potlesk konce a Ostružinka s Bezinkou museli slíbit, že zase brzy

Divadelní loutky

Pomůcky:

- ✓ rolíky od toaletního papíru
- ✓ nůžky
- ✓ lepidlo
- ✓ tvrdky
- ✓ barevné papíry
- ✓ provázky
- ✓ sešívačka a náplň do ní
- ✓ barevný filc
- ✓ špejle
- ✓ obrázek veliké ryby
- ✓ velké prostěradlo
- ✓ Špalíček pohádek
- ✓ vata
- ✓ bavlnky
- ✓ lepicí páska
- ✓ pastelky, voskovky, fixy

Postup:

Rozdělíme role – budeme potřebovat dědku, babku, vnučku, pejska, kočku, myšku. Nic nám nebrání přidat si další zvířata nebo mít některé vícrát. Rolíky od toaletního papíru nám poslouží jako kostratela a z připravených pomůcek vyrobíme loutky jednotlivých postavek.

Pro samotné hraní divadla můžeme využít konec školního roku, kdy divadlo předvedeme rodičům. Děti hrají za oponou, například z prostěradla.

Mlok skvrnitý

Ostružinka s Bezinkou spolu spokojeně hospodařili a bylo jim dobře. Jednoho dne na dveře jejich domku někdo zaklepal. Když Ostružinka otevřela, nejdříve nikoho neviděla. Potom však jeho pohled padl na zem a to už viděla dnešního návštěvníka. Na zemi se krčil malý mlok skvrnitý. „Dobrý den, Ostružinko,“ pozdravil mlok. „Dobrý den, mloku, co tě k nám přivádí?“ zeptal se skřítek. „Mám, Ostružinko, velké trápení. Po všech těch velkých deštích se potok několikrát rozvodnil a zmizely z něj všechny mláčky. A já tě nemám kam naklást larvy. A už je nejvyšší čas. Prosím, pomoz mi,“ vysvětloval mlok Ostružinkovi. Ostružinka pomoc samozřejmě přislíbila a šel se poradit s Bezinkou.

Odpoledne se Ostružinka s Bezinkou vydali k potoku. Nesli si s sebou malé lopatky. Našli místo, kde pod vodou bývala mláčka a kde se rychle proudila voda. Začali nosit kameny a stavět z nich hráze. Lopatkami vybírali bahno ze dna a drobné kamínky hrnuli k hrázi, aby ji zpevnili. Když ve vlně už se na potoku rozlévala široká mláčka, jako stvořená pro mloky a jejich larvy. Ostružinka poslal sojku, aby našla mloka a přivedla ho k tence. Za chvíli byla sojka zpátky a vedla mloka s sebou.

Ostružinka s Bezinkou ukázali mlokově novou tence a mlok byl velmi šťastný. Děkoval skřítkovi i víle a už se nemohl dočkat, až do tence nakláde larvy.

Ostružinka s Bezinkou se vrátili domů celí unavení od nošení kamenů a stavby tence a hned ulehli do postýlek. Když se ráno probudili, běželi se podívat na mloka. Jaké bylo jejich překvapení, když ve vodě našli spoustu malých mločích larviček. Měli velkou radost, že dokázali pomoci, a každý den chodili pozorovat, jak se larvy vyvíjejí.

Mlok

Pomůcky:

- ✓ tvrdka
- ✓ šablona mloka
- ✓ molitanová tiskátka nebo houbičky na nádobí
- ✓ nůžky
- ✓ černá a žlutá tempera
- ✓ tužka

Postup:

Na tvrdku obkreslíme šablonu mloka. Vystihneme a položíme na podložku. Nejdříve černou barvou potiskneme v tiskátce celé tělo mloka a potom menšími vytvoříme žluté skvrny.

Kamenná hráz (s mlokem)

Pomůcky:

- ✓ modrá tvrdka A5
- ✓ černá tužka
- ✓ špejle

Postup:

Špejlí namočenou do tuše kreslíme kameny a postupně je „stavíme“ na sebe jako hráz. Hotového mloka nalepíme do obrázku a domalujeme vodu.

Velké p ekvapení

Jednoho rána poprosila Bezinka Ostružinku, aby byl tak hodný, a došel nasbírat n které bylinky, které prý bude brzy pot ebovat. Ostružinka sice nev d l, na co je Bezinka chce, ale nevyptával se a šel.

N které z nich rostly daleko od dome ku a tak mu cesta trvala dlouho. Dom se vrátil až pozd odpoledne. Už ode dve í slyšel podivné broukání, které neznal. Divil se, koho pozvala Bezinka na návštěvu. Když však vešel dovnit , nemohl uv ít vlastním o ím. V pokojí ku stály dv malé kolébky a z nich se na n j usmívala a broukala dv malá sk ít í miminka. Jeden klou ek a jedna hol i ka.

Tak to tedy bylo! A na pé i o n pot ebovala Bezinka lé ivé bylinky. Ale do eho je oble ou? S tím si však Bezinka v d la rady. Ze svého rane ku, který si sbalila ješt ve svém dome ku pod bezem, vytáhla krásné látky a spole n se pustili do šití miminkovských šati ek.

Ostružinka m l tak velkou radost, že ji ani vypov d t nemohl. Te už mu nebude chyb t ke št stí v bec ni. Má svou Bezinku, má své d ti, umí lé it a bude to ur ít jednou u ít i svoje d ti.

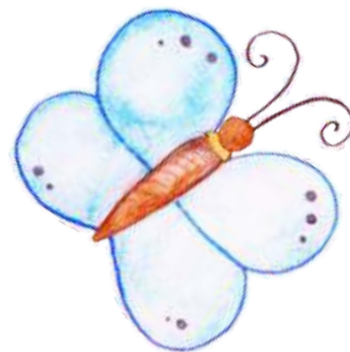
Nezapomn l ani na oslavu s lesními zví átky. To bylo v dubovém lese radosti!

Košilka pro miminko

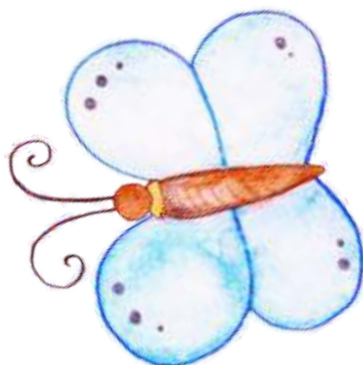
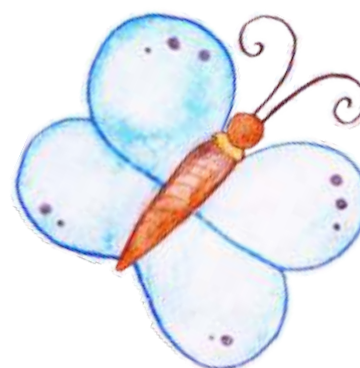
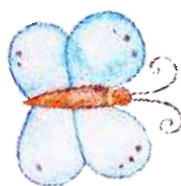
Pomůcky:

- ✓ bílá trička
- ✓ nafukovací barvy na textil (např. Puffy paint)
- ✓ noviny
- ✓ (prádelní šňůra a kolíčky)
- ✓ žehlička
- ✓ pevný papír

Postup:

Trička vyložíme novinami, aby se nám barvy nepropily na druhou stranu. Z tubíček vymačkáme barvy a kreslíme s nimi obrázky na trička. Po zaschnutí přežehlíme přes pevný papír, aby se barvy „nafoukly“ (fén z návodu nestačí).

Pár slov závrem ...

Závremné slovo patří paním učitelkám, které v průběhu školního roku 2011-2012 se svými třídami knihu o Ostružinkovi ovládly. Malý skřítek provázal děti první a druhá kniha na ZŠ Vrané nad Vltavou. Svá hodnocení psaly paní učitelky na začátku března, tedy po šesti měsících ovládnutí.

Vím, že i Vám i všem Vaším dětem přinese Ostružinka a jeho příběhy alespoň tolik radosti, kolik vranským dětem a jejich učitelkám.

Katka Vrtišková

1. A a 1. B

Od začátku tohoto školního roku 2011/2012 ovládneme pracovní listy a metodické materiály „Velké putování skřítkem Ostružinky“, jejichž autorem je paní učitelka Vrtišková. U nás paralelní první třídy s příznivým poměrem žáků (16 a 16), v jedné z tříd je žák s poruchou chování s asistentem.

Veškerá témata vycházejí z RVP a našeho ŠVP. Vyhovuje nám, že každé probírané téma je zahájeno motivací pohádkou, která je pro děti srozumitelná, zajímavá, poučná a citlivě vymyšlená s ohledem na mladší školní věk. Moc se nám dětem líbí, že všechny pohádky na sebe navazují, propojuje je postava skřítkem Ostružinky, udržuje děti v napětí, jak budou příběhy pokračovat.

Ke každé pohádce je jasný a srozumitelný manuál pro učitele a různé pracovní listy i s řešením. Kromě nich je zde také rozpracováno mnoho různých aktivit, které můžeme použít nejen v prouce, ale i ve všech vyučovacích předmětech. Děti i nás strašně baví tyto aktivity plnit. Například v českém jazyce křížovky, kvízy, osmisměrky, krátké texty vhodné na trénování pochopení textu a jiné. V matematice křížovky, rébusy, labyrinty apod., v hudební výchově říkanky, písničky a hudební pohybové hry, ve výtvarné výchově a pracovních činnostech výtvarné aktivity, které rozvíjejí dané téma, fantazii a kreativitu dětí. V tělesné výchově hrajeme různé pohybové hry.

Je výborné, že v těšinu výše popsaných aktivit neplní děti pouze v lavici. Při práci se pohybují i mimo lavice, popípad hledají úkoly, kartičky, vzkazy na chodbě nebo venku na školní zahradě apod.

V metodických materiálech jsou podrobně popsány i různé pro nás nové metody učení (zejména pro práci s textem). Díky tomu máme možnost se s nimi seznámit a vyzkoušet je i s našimi dětmi. Mnohé tyto metody nás i děti velice zaujaly a používáme je i v jiných hodinách.

Ke každému tématu jsou k dispozici velmi pěkné barevné a černobílé obrázky.

Velmi si ceníme, že jednotlivá témata jsou zpracována na vysoké odborné úrovni, ale přesto stále srozumitelná mladším dětem. Autorka paní učitelka Vrtišková s námi pravidelně konzultuje a velmi se zajímá o to, jak se nám dětem dané téma líbilo a dařilo. Na základě našeho ovládnutí průběžně dochází i k drobným úpravám pracovních listů. Například úkoly pro děti na pracovních listech začal zadávat přímo skřítek Ostružinka, kterého si děti rády vybarvovaly.

Pracovní listy si děti zakládají do desek, vzniká jim tak celoroční knížka. Děti jsou na ni moc pyšné a líbí se i rodičům, kteří oceňují také její kvalitu.

Celoroční metodický materiál „Velké putování skřítkem Ostružinky“ se nám velmi líbí, osvědčil se nám i při práci s první a myslíme ho všem ostatním pedagogům jen doporučit!

Mgr. Vlasta Smetanová (30 let praxe), 1. A
Mgr. Petra Holubová (19 let praxe) 1. B

2. A

V příbězích skřítkem Ostružinky je poutavě a naučně zpracovaný celoroční výukový plán. Probíraná látka koresponduje s proukou pro II. třídu „Svět kolem nás“. Je však předkládána mnohem zajímavěji. Pohádkové příběhy, které provází děti danými (aktuálními) tématy, jsou citově zabarvené a přitom prakticky využitelné a poučné.

Dětem je předkládáno probírané úkoly ve formě pohádkového příběhu, se kterým se dále pracuje. Pro žáky se stává samozřejmostí, že se se zájmem a důtkou zvědavostí zapojují do diskusí na dané téma. Další formou úkolu, která dětem baví, jsou úkoly a rozmanité pracovní listy, ve kterých se postupně dozvídají až po vylouštění (vypracování) různých národních klikatic, různých smerek, křížovek, doplňovaček, číselných pyramid atd.

Obrázkové tematické kartičky (a další pracovní pomůcky) názorně dětem představí známé i neznámé přírodniny, živočichy, věci a jevy z našeho života. V rozhodnutí představují „Svět kolem nás“.

Tzv. klíč - pro vodce pro učitele nabízí velké množství nápadů a jevů, jak pracovat s daným pohádkovým příběhem, který je zaměřen na probírané téma.

Se skřítkem Ostružinkou se dětem dobře pracuje, mají ho za svého kamaráda, který jim pomáhá dozvědět se nové informace. Pozitivně je motivuje do nových (neznámých) aktivit. I náročnější úkoly se dětem při společné práci daří splnit. Mají větší snahu zvládnout úkol zadaný právě „Ostružinkou“. Malý skřítek je jim v jejich představách blízkým kamarádem. Ostružinka pomáhá všem okolo sebe a nečeká žádnou odměnu. Naopak je skromný, dobrosrdečný a citlivý k problémům, jaké v příbězích zažívají zvířátka, která potkává.

Dětem se nabízí myšlenka, že s takovými povahovými vlastnostmi jaké má Ostružinka se mohou domluvit ve skupině spolužáků při řešení problémů. Skřítek svou dobrosrdečností dává dětem příklad jak zvládat i souasnou problematiku v sociálních vztazích a vztazích, která u dětí vzniká. Jeho klidná povaha je pro děti vzorem, jak se chovat k sobě navzájem.

Po stránce naučné je vše výborně připravené, s daným tématem se pracuje přehledně, vzájemná vazba u dětí je dlouhodobá. Při procvičování opakovacích testech (50% společná práce, 50% samostatná práce) jsou výsledky velmi dobré (tzn. odpovídající probranému úkolu, vku a schopnostem žáků). Dětem dokáží pracovat s pomůckami, které mají k dispozici při testech (písemné práci) samostatně!

Marie Vurmová (15 let praxe), vychovatelka ŠD, učitelka prvouky v 2. A

2. B

Od začátku tohoto školního roku pracuji s žáky druhé třídy s materiálem K. Vrtiškové Velké putování skřítky Ostružinky. Používáme její pravidelně v hodinách čtení a prvouky. Při čtení společně čteme texty, které vždy uvozují téma lekce. Dětem si k textům dokreslují ilustrace, na konci školního roku si všechny texty svážou do knížky, která jim zůstane na památku. Příběh o skřítkovi je pro děti atraktivní, těší se na další pokračování, živě s ním jeho příběhy prožívají. Z vlastní iniciativy Ostružinkovi nakteřičkali doměky, kdyby chtěl při svém putování spatřit třeba náhodou v naší třídě ☺. Postava Ostružinky je pro děti také vzorem ohleduplného chování k přírodě a sobě navzájem.

V hodinách prvouky pracujeme s jednotlivými tématy pro daný měsíc, pracovními listy, cvičeními na interaktivní tabuli. Témata naplňují nejen výstupní vzdělávací oblasti čtení a jeho svět, ale ukázkovým způsobem do výuky zapojují i výstupní předmětůvých témat (zejména EV a OSV). Úkoly jsou připravené, přesto vybízejí žáky k přemýšlení, samostatnému uvažování. Oceňuji, že všechny úkoly vedou děti k aktivnímu a nesklozavají k povrchnímu „povídání si o tématu.“ Líbí se mi také zapojení metod RWCT (například skládkové učení).

Návodný manuál pro učitele nejen jasně popisuje použité metody práce, nabízí také mnoho vazeb do dalších předmětů, zejména výchovy (VV, P, TV, HV) a pochopitelně čtení.

Velké putování skřítky Ostružinky je pro mne vhodnou alternativou k učebním materiálům pro výuku prvouky v druhém ročníku ZŠ. Podporuje mezipředmětové vztahy, zapojení předmětůvých témat do běžné výuky a aktivní zapojení žáků.

Mgr. Markéta Pězlová (10 let praxe, koordinátor EV pro 1. stupeň), 2. B

Použitá literatura

Vondruška, Vlastimil: Církevní rok a lidové obyčeje; Dona, 1991

Průvodce naší přírodou; Svojtka & co., 2000

Floretová, Helena: Českáanské nebe; Artia a Granit, 1994

<http://www.meteopress.cz>

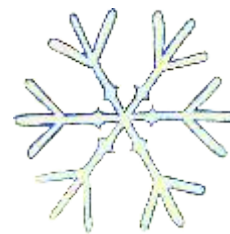
<http://www.youtube.com>

<http://www.priroda.cz>

<http://www.rybarstvi.cz>

http://www.cs.wikipedia.org/wiki/Hlavní_strana

<http://www.ceskatelevize.cz>

Užitečné www stránky

<http://www.cev-zvonecek.cz>

Centrum ekologické výchovy Zvoneček

<http://www.coloring.ws>

obrázky – omalovánky

<http://www.coloring-book.info>

obrázky – omalovánky

<http://www.dltk-kids.com/coloring.htm>

obrázky – omalovánky, šablony

<http://www.free-coloring-pages.com/>

obrázky – omalovánky

<http://www.squidoo.com/toilet-paper-roll-animal-crafts-for-kids>

návody na výrobky z rolíek od toaletního papíru

<http://www.birdlife.cz/index.php?a=cat.96>

<http://www.zelenadomacnost.com/katalog/83-Ptaci-budky-hnizda-krmitka-krmeni-a-prislusenstvi-Budky/>
výroba ptáčích budek

<http://www.chevas.pha.cz/eshop>

barvy k batikce za studena

<http://obchod.brydova.cz/index.php?menu=item1:item0&authCode=>

kvalitní bavlněná trička různých barev

<http://www.svetvcel.cz>

interaktivní včelí naučná stezka

<http://www.supermusic.cz>

písničky

<http://uhlir.host.sk>

písničky z dílny J. Uhlíře

Obsah

Pod kování	.....	3
Úvod	.....	4
Jak na DVD	.....	5
Prázdná témata	.....	8
Září		
Nemocný Zoubek	.....	12
Nešťastný Proužek	.....	14
Svátek zvířat	.....	16
Říjen		
Ztracená labuť		18
Líný ježek	.....	20
Vykotlaný strom	.....	22
Listopad		
Ztrouchnivý páteřník	.....	24
Noční obloha	.....	26
Setkání s Rašelinkou	.....	28
Prosinec		
Léčivá bylinka	.....	32
Ztracená ovečka	.....	34
Stromek pro zvířátka	.....	36
Leden		
Rozloučení s Rašelinkou		38
Plšík lískový	.....	40
Masopust pro zvířátka	.....	42
Únor		
Velká vichřice	.....	44
Tajemná skála v mlze	.....	46
Zlomené špaříkovo	.....	48
Březen		
Morana	.....	52
Velikonoce	.....	54
Rada moudré sovy	.....	56
Duben		
Motýlí dárek pro vílu		58
Rumnice pospolná	.....	60
Setkání s Bezinkou	.....	62
Květen		
Rozvodný potok	.....	64
Malá vydra	.....	66
Proměna pampelišky	.....	68
Červen		
Divadlo pro mláďátka		72
Mlok skvrnitý	.....	74
Velké pěkvenění	.....	76
Pár slov závěrem	.....	78
Použitá literatura	.....	80
Obsah	.....	81
O Zvonku	.....	82
DVD	.....	83

ZVONE EK

EKOPORADNA

obecné poradenství a odborné služby
v oblastech praktická ochrana přírody, přírodní zahrady, sídelní zeleň, krajina, pasivní domy,
environmentální výchova

CENTRUM EKOLOGICKÉ VÝCHOVY

výukové programy, akce pro veřejnost,
zooakvária, knihovna a videotéka, soutěže
kolem nás

ZÁKLADNÍ ORGANIZACE SOP

managementy zvláště chráněných území, ptáčí
budky, sekání luk, mapování a monitoring
obojživelníků a sov, sledování výskytu kání,
arboretum, péče o zeleň

MATEMATICKÉ CENTRUM

cvičení rodičů s dětmi, výtvarná činnost,
vyprávění pohádek, Klub Zvonek

MLADÍ OCHRÁNCI PŘÍRODY

posilování kladného vztahu dětí k přírodě
a životnímu prostředí prostřednictvím
pravidelných schůzek, přírodních
turistických výprav, letních táborů

ZO SOP 11/11 Zvonek

Bezovská 382

252 46 Vrané nad Vltavou

Tel: 257 762 036

Mobil: 722 159 244

E-mail: info@cev-zvonecek.cz

I : 649 34 641

DI : CZ64934641

účetní číslo: 1183455001/5500